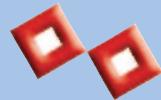
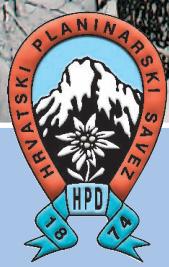
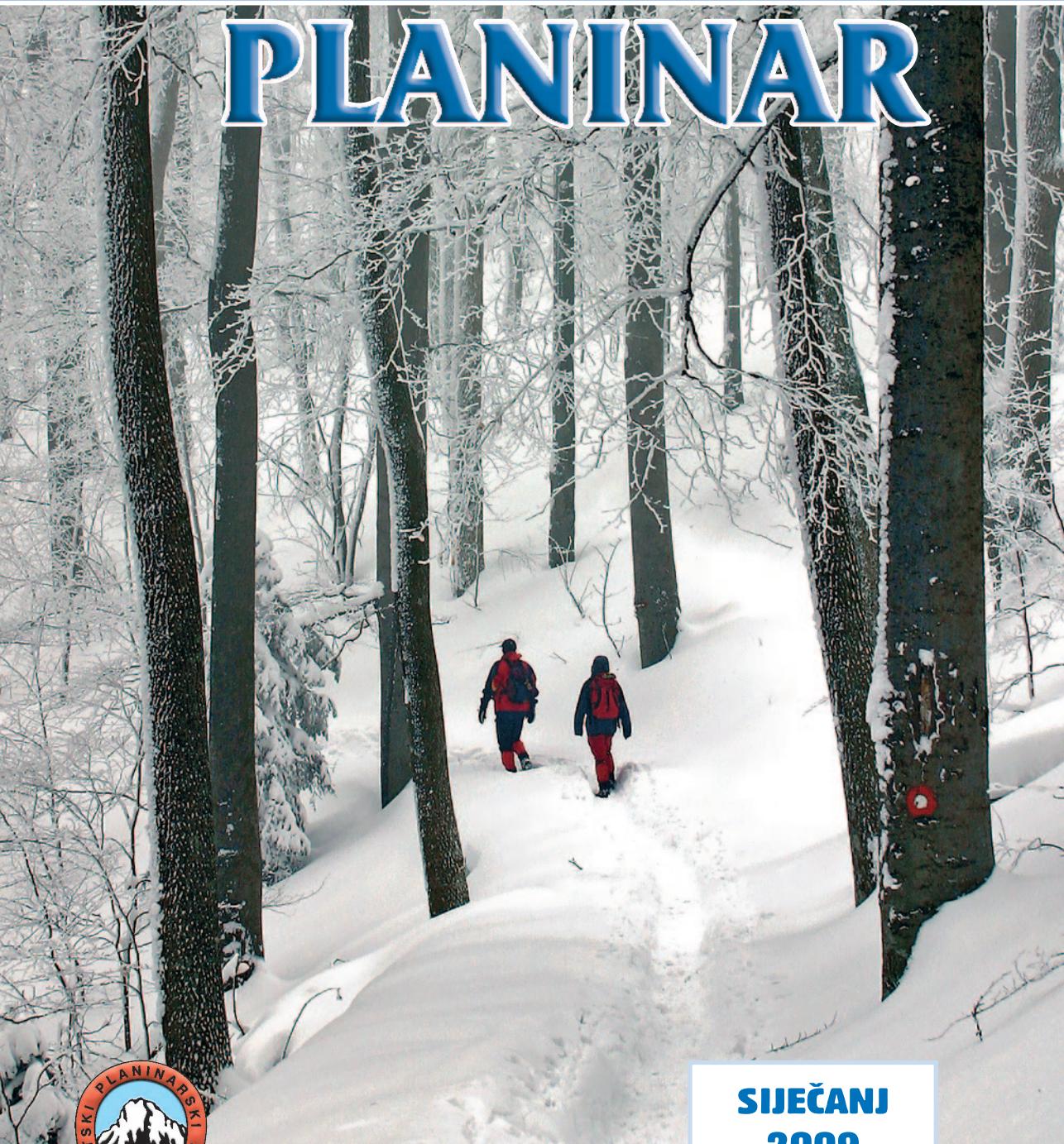

GODIŠTE
101

HRVATSKI PLANINAR

ISSN 0354-0650

ČASOPIS HRVATSKOG
PLANINARSKOG SAVEZA

SIJEČANJ
2009

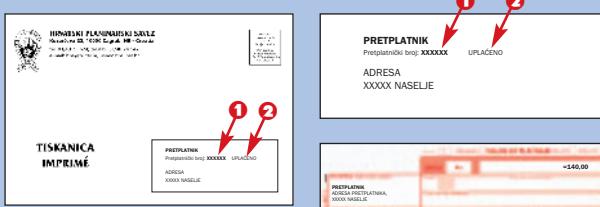
1

IMPRESSUM

»HRVATSKI PLANINAR« – ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG SAVEZA »CROATIAN MOUNTAINEER« – JOURNAL OF THE CROATIAN MOUNTAINEERING ASSOCIATION

ČASOPIS »HRVATSKI PLANINAR« izlazi u 11 brojeva godišnje (za srpanj i kolovoz kao dvobroj). Prvi broj izšao je 1. lipnja 1898. Časopis je od 1949. do 1991. godine izlazio pod imenom »Naše planine«.

PRETPLATA za 2009. godinu iznosi **150 kuna** (za inozemstvo 35 eura). Preplata se uplaćuje na žiro-račun Hrvatskog planinarskog saveza **2360000-1101495742**, pri čemu na uplatnici, u rubrici »Poziv na broj«, mora biti upisan **Vaš preplatnički broj**. Preplata za inozemstvo uplaćuje se na račun **SWIFT: ZABA-HR2X 25731-3253236**, također uz poziv na preplatnički broj.

VAŠ PREPLATNIČKI BROJ (1)

otisnut je uz Vašu adresu, koja je naliđeljena na omotnici za slanje časopisa. Nakon uplate, uz adresu ćete moći vidjeti znaku o obavljenoj uplati. Tako možete provjeriti je li Vaša uplata za tekuću godinu uredno primljena i evidentirana u HPS-u (2).

NOVI PRETPLATNICI, odnosno zainteresirani za preplatu na časopis »Hrvatski planinar«, trebaju se telefonom, e-mailom ili pismom javiti Hrvatskom planinarskom savezu. Za nekoliko dana poštom će primiti uplatnicu i brojeve koji su izašli od početka godine, a zatim će, nakon uplate, svaki mjesec na svoju adresu redovno primati svoj primjerak časopisa.

CIJENA POJEDINAČNOG PRIMJERKA je 15 kuna (+ poštarina).

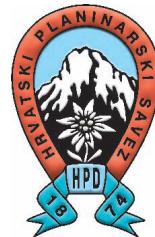
CJENIK OGLAŠAVANJA šaljemo zainteresiranim na zahtjev.

SURADNJA: Prilozi se mogu slati posredstvom e-maila ili poštom. Krajnji rok za primitak priloga je deseti dan prethodnoga mjeseca (20 dana prije izlaska broja). **Uredništvo zadržava pravo kraćenja i uredničke obrade tekstova**, posebno dužih priloga. **Prednost imaju** prilozi sa zanimljivim temama koji su popraćeni boljim i većim izborom ilustracija. Slike se mogu slati poštom ili u digitalnom formatu (e-mailom, na CD-u ili DVD-u, ali ne unutar Word dokumenta!). Podrobnejne upute nalaze se na web-stranici časopisa.

STAVOVI I MIŠLJENJA izneseni u časopisu nisu nužno stajališta Hrvatskog planinarskog saveza i Uredničkog odbora.

WEB-STRANICA ČASOPISA:

www.plsavez.hr/HP

NAKLADNIK

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb

PRETPLATA I INFORMACIJE

Ured Hrvatskog planinarskog saveza
tel. 01/48-23-624
tel./fax 01/48-24-142
e-mail: hps@plsavez.hr
<http://www.plsavez.hr>

UREDNIŠTVO

E-mail adresa za zaprimanje članaka:
hrvatski.planinar@plsavez.hr

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Alan Čaplar
Palmotićeva 27, 10000 Zagreb
e-mail: caplar@plsavez.hr
mob.: 091/51-41-740
tel.: 01/48-17-314

UREDNIČKI ODBOR

Damir Bajs
Darko Berljak
Vlado Božić
Faruk Islamović
Goran Gabrić
prof. dr. Darko Grundler
Branko Meštrić
Krunoslav Milas
prof. dr. Željko Poljak
Vanja Radovanović
Robert Smolec

LEKTURA I KOREKTURA

Željko Poljak
Robert Smolec
Radovan Milčić
Goran Gabrić

GRAFIČKA PRIPREMA

Alan Čaplar

TISAK

Ekološki glasnik, Donja Lomnica

ISSN 0354-0650

HRVATSKI PLANINAR

Godište
Volume**101**Broj
Number **1**

Siječanj - January 2009

4

Hrvatski planinarski savez u 2008. godini

15

Hrvatski planinar – rezultati dostojni tradicije

22

Bjelolasica u zimskom ruhu

30

Klanac Triget na Krku

Godište
Volume**101**Broj
Number **1**

Siječanj - January 2009

TEMA BROJA

Hrvatski planinarski savez u 2008. godini

SADRŽAJ

Godišnja priznanja i nagrade Izvršnog odbora HPS-a....2**Hrvatski planinarski savez u 2008. godini4**

Darko Berljak

Rezultati dostojni tradicije15

Alan Čaplar

Planinarski kalendar za 2009. godinu20**Bijela, bijela Bjelolasica...22**

Gordana Burica

Lica i naličja otoka Cresa25

Vanja Radovanović

Klanac Triget na otoku Krku.....30

Slavko Patačko

Planinarski tisak34**Vijesti37****Kalendar akcija40**

SLIKA NA NASLOVNICI

Zimski ugodaj na Medvednici

foto: Tomislav Marković

Godišnja priznanja i nagrade Izvršnog odbora HPS-a

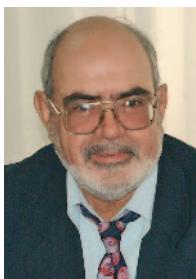

U ponedjeljak 22. prosinca 2008. održana je u Domu HPS-a tradicionalna Novogodišnja sjednica na kojoj su dodijeljena priznanja Izvršnog odbora HPS-a planinarskim udrugama, organizatorima akcija i pojedincima koji su se istaknuli radom tijekom godine, kao i ustanovama izvan HPS-a koje su pomogle planinarsko djelovanje.

Najuspješnija planinarska udruga: **HPD »Željezničar«, Zagreb** za uspješan rad u mnogobrojnim stručnim djelatnostima, znatnom porastu članstva u 2008. i završetak obnove doma na Oštrcu

Najbolje organizirana akcija: **HPD »Belecgrad«, Belec** – Dani hrvatskih planinara 24. i 25. svibnja 2008. kod Belecrada na Ivanšćici

Najbolji društveni rad u planinarskoj udruzi: **Goran Gabrić**, predsjednik društva, za svestran rad u HPD »Mosor«, Split

Najbolji planinarski dužnosnik: **Anamarija Marović** za rad na mjestu pročelnice Komisije za športsko penjanje HPS

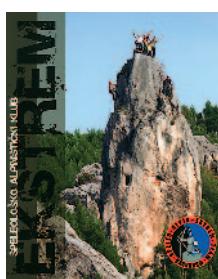
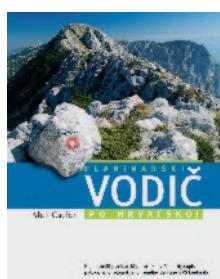
Najveći planinarski uspjeh: **prof. dr. Darko Grundler** za izradu računalne bibliografije 100 godišta časopisa »Hrvatski planinar« koja je ove godine postavljena na internet

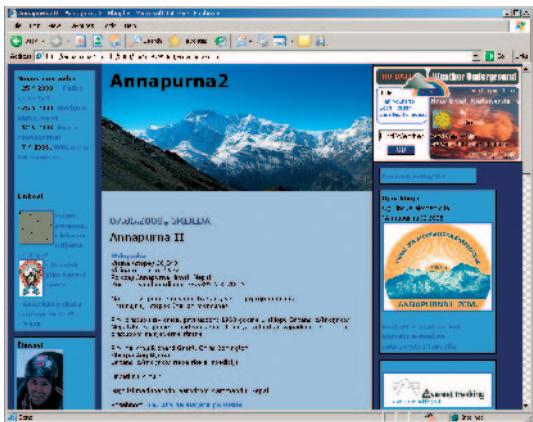

Najveći doprinos publicističkoj djelatnosti: **prof. dr. Željko Poljak i Alan Čaplar** za »Antologiju Hrvatskog planinara 1898 - 2008«.

Osim tog, dodijeljena su još četiri posebna priznanja Izvršnog odbora za doprinos planinarskoj publicistici:

- **Alan Čaplar** za »Planinarski vodič po Hrvatskoj«
- **SAK »Ekstrem«, Makarska** za monografiju povodom 10. obljetnice kluba
- **Siniša Hrestak i Dinko Janković** za priručnik »Sportsko penjanje«
- **Boris Čujić** za knjigu »Velike stijene svijeta«

Hrvatski planinar | Bibliografija časopisa

Bibliografija časopisa u povijesnom dostupu HPB izložbeni suči 100 godišta Tezgave, izložen po objedjivanju na nekoliko različitih načinom 111. godišnjice održane u lipnju prošeg Rogača, 1. lipnja 2008. godine.

Uvod **Osnova** **Časopisi** **Galerije** **Ilustracije** **Knjižničarstvo** **Časopisi i knjige** **HPB** **Novosti** **Bibliografija časopisa**

Uvod

www.plsavez.hr/HP/Bibliografija

100 godišta časopisa nadohvatljivim

Najbolja web stranica: **ŠPK »Ogulin«** za izuzetno posjećen www.blog.annapurna2 za vrijeme trajanja istoimene ekspedicije u Himalaji

Najbolji planinarski dom: **planinarski dom »Lipa« na Medvednici** u vlasništvu HPD »Lipa«, Sesvete

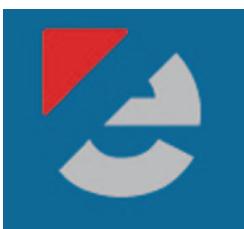
Najbolji upravljač planinarske kuće: **PD »Babulj«, Bibinje** za uređenje i upravljanje skloništem na Ivinim Vodicama na južnom Velebitu

Najbolji domar: **Stjepan Jandrečić**, domaćin planinarskog doma »Dr. Maks Plotnikov« pod Okićem u Samoborskom gorju

Najbolji vanjski suradnik: »**Elektroprojekt**, Zagreb za materijalnu pomoć u održavanju planinarskih kuća na sjevernom Velebitu

Sponzor: **CARIN d.o.o.** za sufinanciranje i donacije ekspedicijama »Annapurna II 2008« i »Mt. Everest 2009«

Čestitamo svima nagrađenima!

Hrvatski planinarski savez u 2008. godini

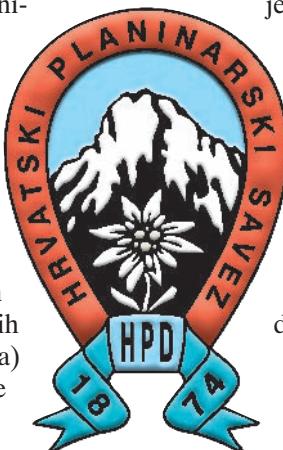
Darko Berljak, glavni tajnik HPS

Hrvatski planinarski savez zaključio je 2008. godinu s 256 registriranih planinarskih udruga, od čega su 224 planinarska društva i kluba, 13 županijskih i gradskih planinarskih saveza, dvije stanice vodiča te Hrvatska gorska služba spašavanja sa 16 stanica. Dobili smo 11 novih planinarskih društava/klubova, i to u Zagrebu (2), Rijeci, Splitu, Požegi, Puli te po prvi puta u Raščanima, Viškovu, Rudama, Njivicama (otok Krk) i Karlobagu, jedan novi županijski planinarski savez (Vukovarsko-srijemski) i Stanicu HGSS-a Orebic. Ukupan broj članova (konačan broj utvrđuje se obračunom izdanih i vraćenih markica sredinom siječnja) je 22. prosinca 2008. iznosio je 24.479; od toga je 13.791 seniora i 10.688 mlađeži i umirovljenika.

Održana su mnogobrojna planinarska događanja, od pohoda, izleta, susreta, škola, tečajeva, natjecanja i obilježavanja obljetnica do ekspedicija te velik broj drugih akcija na svim područjima djelovanja i razinama u HPS-u.

Dan hrvatskih planinara u organizaciji s HPD »Belecgrad«, Belec, i pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog Sabora, okupio je 24. i 25. svibnja gotovo dvije tisuće planinara pokraj njihove planinarske kuće u Hrvatskom zagorju.

Sredinom veljače na Sljemenu su već četvrtu godinu zaredom obavljeni vrlo zahtjevni poslovi za potrebe Svjetskog skijaškog kupa (FIS), ovog puta, osim u ženskom, i u muškom slalomu. Na tim su natjecanjima članovi HPS-a

zajedno s HGSS-om pripremili nekoliko kilometara pristupnih putova za desetak tisuća gledatelja na vrlo zahtjevnom planinskom terenu u zimskim uvjetima te zbrinuli sve kojima je bila potrebna pomoć ili podrška u kretanju.

Za prvosvibanjske praznike organizirano je zajedno s JU NP »Paklenica« tradicionalno međunarodno penjačko natjecanje »Big Wall speed climbing« koje je ovog puta imalo i nekoliko vrlo atraktivnih dodatnih sadržaja (izložbu o 70. godina penjanja u Paklenici, natjecanje djece i juniora u sportskom penjanju, razna predavanja, festival planinarsko-alpinističkih filmova i predstavljanje ekspedicija Annapurna II i Mount Everest).

Povodom Dana pobjede i domovinske zahvalnosti organiziran je s HPD »Sinjal 1831« jedanaesti godišnji pohod na Dinaru, našu najvišu planinu.

Zajedno s PP Papuk i Slavonskim planinarskim savezom na Papuku je obilježen 11. prosinca, Svjetski dan planina, pod geslom »Sigurnost prehrane u planinskim područjima«.

Nakon dostave svih potrebnih odluka tijela Hrvatskog planinarskog saveza kao osnivača, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta izdalo je krajem rujna Rješenje o osnivanju Planinarskog učilišta, a u Trgovačkom sudu u Zagrebu sredinom studenog je Učilištu kao ustanovi za obrazovanje odraslih ovjeren Statut i upisano je u sudski registar. Nakon verifikacije godišnjeg plana i programa rada, koji je pred završetkom, jedino preostaje odluka o početku rada Učilišta. Važnost osnivanja i registracije Učilišta ovog trenutka teško je cjelovito sagle-

dati jer će ta ustanova, osim jedinstvenog i od nadležnog ministarstva potvrđenog nastavnog kadra i programa za sve stručne planinarske djelatnosti, izdavati polaznicima (u HPS-u, ali i izvan njega) i javne isprave s upisivanjem stičenog zvanja u radnu knjižicu. Te isprave bit će jedine valjane u Hrvatskoj za naše djelatnosti, o čemu će morati voditi računa svi koji danas nude planinarske sadržaje u svojim programima, bili oni turističke agencije ili udruge koje nisu u našem Savezu.

Godinu 2008. pamtit ćemo po obilježavanju **110. obljetnice izlaska prvog broja i 100. godišta našeg časopisa »Hrvatski planinar« (HP)**, koje su uključivale i dva podjednako važna događaja. Izvršni odbor HPS-a zaključio je da organiziranom hrvatskom planinarstvu, ali i hrvatskoj kulturi, treba ostaviti osim same proslave i neku trajniju vrijednost. Financijski ne opterećujući pretplatnike »Hrvatskog planinara«, oni su dobili u mekom uvezu tiskanu »Antologiju Hrvatskog planinara 1898 - 2008« kao broj 6 na 148 stranica, s nizom atraktivnih članaka o časopisu i pretiskom izabralih četrdesetak članaka koji predstavljaju stoljetni put razvitka časopisa. Tiskano je i ukoričeno izdanje Antologije, a na velikoj svečanosti 4. lipnja u Novinarskom domu u Zagrebu bio je, uz

predstavljanje Antologije i dodjele spomenica najvrednijim suradnicima časopisa, vrhunac svečanosti puštanje u rad računalne bibliografije HP-a na internetskoj web-stranici HPS-a. Bibliografiju je višegodišnjim sustavnim radom i nemjerljivim trudom izradio prof. dr. Darko Grundler, te rezultat svog rada nesobično darovao HPS-u. Nastavljena je digitalizacija starih godišta HP-a i do sada je dovršeno 85% posto ukupnog posla, tako da će projekt digitalizacije tijekom proljeća 2009. biti okončan i dostupan na DVD-u. U povodu obljetnica HP-a tiskan je prigodni plakat, proveden foto-natječaj, održan niz predavanja o »Hrvatskom planinaru« od Splita do Našica, a te velike jubileje zabilježilo je više televizijskih postaja (gostovanja uživo), desetak radijskih postaja te veći broj tiskanih i internetskih medija. Prigodom Dana hrvatskih planinara na Belecgradu, HPS je svim prisutnim društvima darovao primjerak Antologije.

Prva hrvatska ženska ekspedicija »Cho Oyu«,

iako je održana krajem 2007., imala je svoj nastavak i u 2008. godini. Nakon proglašenja za najbolju hrvatsku žensku ekipu godine u izboru »Sportskih novosti« i za najveći sportski potuhvat u izboru Hrvatskog olimpijskog odbora, članice te ekspedicije održale su oko 80 predavanja u Hrvatskoj i inozemstvu koje je vidjelo

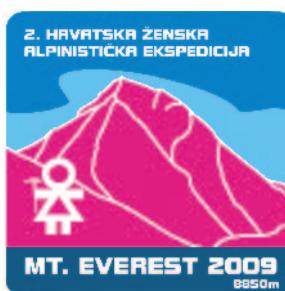
ALAN ČAPLAR

Dani hrvatskih planinara na Belecgradu u svibnju 2008.

blizu 10.000 ljudi. Osim predstavljanja toga događaja, važno je spomenuti da su naše himalajke na najbolji način promovirale i HPS kao organizatora te akcije, posebno na predavanjima koja nisu imala samo planinarsku publiku. Zbog besprijeckorno izvedenog uspona, kada se u velikom stilu čak pet članica ekspedicije po-pelje na vrh visok 8201 metar, i radi današnje izuzetno nadarene ženske penjačke generacije, Izvršni odbor je krajem siječnja donio odluku da HPS na proljeće 2009. organizira **žensku ekspediciju na Mount Everest (8850 m)**, naj-viši vrh svijeta. Osnovan je i Organizacijski odbor ekspedicije sastavljen od predstavnika najjačih tvrtki, medijskih kuća, HOO-a i pojedinih ministarstava, a na čelu odbora je gđa. Jadranka Kosor, potpredsjednica Vlade RH. Taj je projekt jedan od najsloženijih u povijesti hrvatskog planinarstva, ali je za nj nažalost veće zanimanje i finansijska podrška u inozemstvu nego u Hrvatskoj. Krajem 2008. najjači sponzori ekspedicije bili su austrijski »Northland« i francuski »Millet« koji je u svojoj donaciji objedinio još nekoliko najpoznatijih svjetskih brandova alpinističke opreme.

Rad tijela HPS-a obavlja se na sjednicama Glavnog i Izvršnog odbora. Glavni odbor održao je početkom ožujka sjednicu na kojoj je uz uobičajeni dnevni red prihvaćen zaključni račun i utvrđen proračun HPS-a s uskladenim veličinama prihoda i rashoda. Proračun iznosi 1.870.920,92 kn za tekuću godinu, od čega je oko pola milijuna za rad naših stručnih i organizacijskih komisija. Cjelovit zapisnik te sjednice objavljen je u HP-u 4/2008. Izvršni odbor je na svojim sjednicama provodio odluke Glavnog odbora, na temelju proračuna odlučivao o materijalno-finansijskim poslovima, koordinirao rad komisija te raspravljaо 45 glavnih točaka dnevnog reda i tridesetak podtočaka, pri čemu je izglasano oko sedamdeset odluka ili zaključaka o pojedinim pitanjima. Predstavnici Nadzornog odbora bili su prisutni na svim sjednicama.

Cijene članskih markica već se osam godina nisu mijenjale, a tako će ostati i u 2009.

Uplaćena sredstva od markica koriste se u cijelosti za sigurnost, odnosno osiguranje u slučaju nesreće u planini za svakoga našeg člana, za obnovu planinarskih objekta te za stručan rad članstva u naših 15 specijalističkih djelatnosti. Mnogi članovi planinarskih društava nisu upoznati s nizom povlastica koje uključuje članska markica za tekuću godinu, pa ćemo ih ovdje ponoviti. Uz osiguranje za slučaj nesreće, ostvaruje se popust od 50% u cijeni noćenja u planinarskim domovima u Hrvatskoj, Sloveniji i dijelu BiH, popusti u trgovinama planinarske opreme, 50% popusta u cijenama ulaznica u nacionalnim parkovima u planinskim područjima te u kupnji planinarske literature. Ured HPS-a već duže vrijeme pregovara s nekoliko osiguravajućih kuća pokušavajući dogоворити prihvatljivu premiju za naknadu troškova spašavanja u inozemstvu za naše članove. Te premije nisu jeftine, a izravno ovise o ukupnom broju osiguranika i drastično bi povisile naše članarine. U 2009. godini bit će planinarskim društvima i klubovima poslan anketni list s nekoliko vrsta ponuda iz tog osiguranja, a konačna će se odluka temeljiti na prikupljenim podacima o tome koliko je hrvatskih planinara uistinu zainteresirano za takvo osiguranje.

Izvan planinarske organizacije HPS je kontaktirao s Vladom RH, Uredom predsjednika Republike, pojedinim ministarstvima, njihovim tijelima i dužnosnicima, županijskim i gradskim upravama te drugim ustanovama oko pitanja povezanih s našom djelatnošću. Za vrijeme osnivanja Planinarskog učilišta HPS je suradi-vaо s Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta te s Ministarstvom kulture oko digitalizacije časopisa HP, čiju su izradu i finansijski poduprli. Poteškoće zbog Zakona o pružanju usluga u turizmu. Zbog toga Zakona, koji planinarama otežava rad, više se puta razgovaralo u Ministarstvu turizma. Opće treba ponoviti nekoliko činjenica iz toga često spominjanog Zakona o pružanju usluga u turizmu. Taj je Zakon jedan od onih koje je naše zakonodavstvo moralo uskladiti s propisima Europske Unije. Isto takav postoji u zemljama EU, između ostalih i

ALAN ČAPLAR

Novogodišnja sjednica Izvršnog odbora HPS-a 22. prosinca 2008.

u Sloveniji, koju mnogi naši članovi često smatraju planinarskim uzorom. Nema nikakve dileme o tome da su dijelovi toga Zakona nera-zumni i nepovoljni za jedan dio naše djelatnosti. To je odmah uočeno dok se Zakon još pri-premao, kao i u kasnijoj javnoj raspravi. HPS je u svim tim fazama nadležnim upućivao pri-mjedbe i prijedloge na takve odredbe, no one unatoč našem nastojanju nažalost nisu bile pri-hvaćene. Pojedini planinari taj su Zakon proglašili grobarom hrvatskog planinarstva, tuma-čeći i ocjenjujući neke odredbe i više zabrinjava-vajućim nego što ustvari jesu. Spominjavaju HPS-u, što god mislili pod time, kako nije dovoljno učinio da se taj Zakon ne odnosi na planinare (?!), navodeći razne argumente, između ostalih da su npr. izviđači uspjeli da budu iz njega izuzeti. Kao i u nekim drugim člancima Zakona koji se svojevoljno tumače ili površno čitaju, ni u tom članku nisu primijetili da se osim izviđača u nastavku tog članka nalaze još neke udruge, i to one kakvih ima i u HPS-u. Dužnosnici HPS-a su od Ministarstva turizma zatražili pisana detaljna tumačenja svih članaka koji se odnose na planinare te najavili poticaj za njihovu izmje-nu. Naravno da je taj Zakon loš, kao i mnogi drugi zakoni u našoj državi, a u njemu se teško

snalaze i u Državnom inspektoratu koji nadzire njegovu provedbu. Njihovo je mišljenje da ni-kakvih sankcija neće biti za one koji se bave planinarstvom na način kako to propisuje Statut HPS-a, ali hoće za one čiji je glavni interes komercijalizacija izleta, pogotovo za vanjske korisnike. U tom smislu mora nekoliko plani-narskih društava u HPS-u shvatiti da naša svrha nije pružanje turističkih usluga, pogotovo ne nečlanovima Saveza i jedine dvije prijave za koje se zna bile su one u kojima je Inspektorat proveo postupak protiv pojedinaca (ali, ne i društva!) koji su u svojim aranžmanima nudili, naplaćivali, uzimali akontaciju i ne vraćali je, a za izlete s nizom raznih usluga koje su imale malo ili nimalo veze s planinarstvom. No, ni to nije zabranjeno i može biti u skladu sa Zako-nom, ako se osnuje trgovačko društvo, otvoriti turistička ili putnička agencija.

Oko doma na Zavižanu i njegove daljnje funkcije kao najviše meteorološke postaje u Hrvatskoj HPS je surađivao s Državnim hidro-meteorološkim zavodom, a sve su intenzivniji kontakti s javnim ustanovama nacionalnih parkova (Sjeverni Velebit, Risnjak i Paklenica) i parkova prirode (Medvednica, Papuk, Žum-berak i Samoborsko gorje, Biokovo, Papuk,

Učka i Velebit). Treba naglasiti da su odnosi s tim javnim ustanovama sve bolji, a sve češća je i suradnja u provedbi zajedničkih akcija, održavanja tečajeva i stručnog rada.

Hrvatski olimpijski odbor sufinancirao je veći dio troškova natjecanja za naše sportske discipline, platio je sve naše članarine u međunarodnim udruženjima (UIAA, IFSC, ISCM i ICICC), kao i plaće naših zaposlenika. Naš predstavnik sudjelovalo je u radu sjednica Skupština Hrvatskog olimpijskog odbora i Odbora neolimpijskih sportova.

Na međunarodnom planu HPS je sudjelovalo Međunarodnoj asocijaciji planinarskih saveza (UIAA), i to u radu njezine Komisije za ekspedicije i u pripremama Opće skupštine UIAA u Teheranu (Iran). U našim natjecateljskim sportovima (planinarsko skijanje, sportsko penjanje i ledno penjanje) nastupale su naše ženske i muške reprezentacije na jednom svjetskom i na više europskih prvenstava, nekoliko svjetskih kupova te na drugim međunarodnim natjecanjima u postojećim kategorijama. Više desetaka natjecatelja i natjecateljica uključeno je u kategorizaciju hrvatskih sportaša.

Odnosi s novinskim i elektronskim medijima u 2008. bili su izrazitiji nego inače i ostvarivali su se najčešće povodom održavanja pojedinih akcija. S većim publicitetom popraćeni su Dani hrvatskih planinara, BWSC u Paklenici, pripreme ženske ekspedicije »Mount Everest«, gostovanja u emisijama povodom obljetnice časopisa »Hrvatski planinar« i noviteta iz nakladničke djelatnosti, posebice Antologije i Planinarskog vodiča po Hrvatskoj. Članci o tim i drugim događajima objavljivani su u Večernjem, Jutarnjem i Novom listu, Vjesniku, Slobodnoj Dalmaciji, u drugim novinama i raznim časopisima, na HRT-u, RTL-u, Novoj TV i lokalnim TV postajama te na mnogobrojnim internetskim portalima i web stranicama u Hrvatskoj i inozemstvu.

Kontakte s preko 250 članica obavljali su zaposlenici HPS-a i članovi tijela HPS-a izravno na terenu, putem prijama stranaka u uredi HPS-a, telefonskim razgovorima i sve češćim dopisivanjem e-poštom, objavama u »Hrvatskom planinaru« i preko dopisa upućenih na naša društva i klubove o aktualnim temama, s

objašnjenjima pojedinih pitanja, obavijestima o akcijama i prijedlozima za bolju suradnju. Brojnost udruža i naši raznovrsni sadržaji kod svih tih kontakata zahtijevaju mnogo vremena. U 2008. su predstavnici HPS-a službeno (a mnogo puta i neslužbeno) došli na preko 130 događaja počevši od osnivačkih i redovnih skupština, pa do raznih proslava i ostalih akcija koje su organizirala planinarska društva, županijski savezi i stručne komisije.

Godišnji prihod će prema pokazateljima sredinom prosinca prijeći dva milijuna kuna, a rashod će biti oko milijun i sedamsto tisuća. Prihodi od članskog materijala već godinama čine između 25 i 30% ukupnih prihoda, pa je knjigovodstveno taj trend zabilježen i u 2008. godini. Međutim, u proračunu HPS-a planirani su iz tih sredstava namjenski rashodi ili, drugim riječima, sve što je uplaćeno vraća se u cijelosti onima koji su to i uplatili kroz osiguranje u slučaju nezgode i stručni rad 15 komisija HPS-a u kojem sudjeluje oko 4.000 članova, i to u iznosu od 750.000,00 kn. Vrijednost izdanih članskih markica, koja iznosi 574.050,00 kn u većem dijelu imala je pokriti taj iznos, a tijela i dužnosnici HPS-a su prema odluci Glavnog odbora trebali osigurati dodatne izvore finansiranja za preostalih 170.000,00 kn. Oni su taj posao i obavili, no tako nisu postupili i neki koji su izravni korisnici tih sredstava – pojedina planinarska društva za svoje članove. Naime, s 15. prosinca za zadužene članske markice (najvjerojatnije većinom i prodane svojim članovima), tridesetak planinarskih društava duguje HPS-u preko 130.000,00 kn, što je gotovo četvrtina ukupne godišnje vrijednosti. Mnoge jake tvrtke u gospodarstvu, a kamoli udruge, takav bi dug teško prevladale. Ured HPS-a zasada to stanje drži pod nadzorom, ne ugrožavajući poslovanje, no ako se ni nakon učestalih opomena ne postigne zadovoljavajuća financijska disciplina, vrlo lako se može dogoditi odgoda ili izostanak finansiranja pojedinih akcija stručnih komisija ili, što je mnogo lošije, pogotovo za planinarska društva dužnike, da njihovi članovi neće moći ostvariti osiguranje u slučaju nesreće.

Rad Ureda HPS-a s tri profesionalna djelatnika pokušava na najbolji mogući način obaviti sve poslove, a nerijetko i one koje ne mogu rije-

šiti ostali dužnosnici ili pročelnici komisija. Ured HPS-a je članstvu i građanstvu i u 2008. bio mjesto gdje su se mogli dobiti sve informacije o planinama i planinarstvu, čak i izvan radnog vremena. Ured se brinuo o pretplati i finansijskim poslovima izdavanja našeg časopisa, kontaktirao s raznim ustanovama i pravnim osobama izvan HPS-a, mnogobrojnim udruženim članicama u vezi članskim materijalom i ostalim pitanjima naše organizacije, surađivao s 15 komisija HPS-a te vodilo dosta složeno vlastito poslovanje kroz planiranje, nabavu i prodaju planinarske literature, ugovaranja najamnina i sponzorstva te obavljanja ostalih poslova, kako bi se uz članarine osigurali dodatni izvori prihoda od preko milijun kuna.

Časopis »Hrvatski planinar« izlazio je redovito, s ažurnim vođenjem evidencije preplatnika. Zaprimljeno je više stotina različitih priloga, a objavljeno ih je oko petsto. Naklada je 1900 primjeraka, u distribuciju ih ide 1855. Broj preplatnika je 1793. Stalan su problem gotovo uvijek istih stotinjak pojedinaca neplatiša i oko pedesetak naših članica. Zbog povećanja troškova izdavanja časopisa, u kojem veći dio čine poštارина i PDV a ne materijal i tisak, preplata za 2009. je podignuta sa 140 na 150 kuna. Stvarni troškovi su veći, no razlika će se nadoknaditi dodatnom prodajom oglasnog prostora i sufinciranjem časopisa iz drugih izvora. Pozivamo sve planinarske dužnosnike i čitatelje da se redovno javljaju svojim člancima i vijestima u »Hrvatskom planinaru« kako bi planinarske akcije koje se organiziraju u Hrvatskoj bile što bolje predstavljene planinarskoj javnosti i tako ostale trajno zabilježene.

Predsjednik Republike i planinari. Prije osam godina, već nekoliko tjedana nakon početka svoga prvog predsjedničkog mandata, g. Stjepan Mesić se družio s planinarama u Koretićima i otvorio tamošnji planinarski dom. Ubrzo nakon toga posjetio je Platak i okolicu te se zanimalo za rad riječke stanice HGSS-a. Poslije toga došao je na Zavižan, boravio u planinarskom domu, sastao se s dužnosnicima HPS-a i planinario u okolini. Najavu kandidiranja za svoj drugi mandat predsjednika Republike, prvi put je priopćio novinarima na proslavi 130. obljetnice hrvatskog planinarstva

Predsjednik Mesić podupire brojne planinarske akcije

17. travnja 2004. u Ogulinu kada je na svečanoj akademiji održao pohvalan i vrlo poticajan govor stotinama hrvatskih planinara. Sredinom 2007. je na Pantovčaku primio sve članice Prve hrvatske ženske alpinističke ekspedicije i s njima se zadržao u razgovoru mnogo dužem od protokolom određenog vremena, a nakon uspješnog uspona na Cho Oyu uputio im je čestitku koju je, između ostalih, prenio i najpošjećeniji ekspedicijski portal na svijetu »mounteverest.net«. Krajem svibnja 2008. su članovi HPD-a »Željezničar« bili »Na kavi s predsjednikom«, u srpnju je osim prijema održan i duži radni sastanak predsjednika Republike i njegovih savjetnika s delegacijom dužnosnika i svih pročelnika stanica HGSS-a o izvršenju zadaća u gorskom spašavanju, s posebnim naglaskom na formiranje učinkovite helikopterske službe spašavanja, a u rujnu je predsjednik Mesić otvorio obnovljeni planinarski dom na Ošttru na kojem se zadržao na ručku i čak zaplesao. Sredinom prosinca bio je na svečanoj akademiji povodom 110. obljetnice HPD-a »Sokolovac 1898« u Požegi te održao govor na toj proslavi. Tom je prilikom postao počasni član toga planinarskog društva, dok je na Ošttru upisan kao redovan član HPD-a »Željezničar« iz Zagreba. Predsjednik je ove godine, povodom Dana neovisnosti 8. listopada, a na prijedlog Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta kome je upućen poticaj da se i šire društveno prizna 110-godišnja uloga našeg časopisa »Hrvatski planinar« u hrvatskoj kulturi, dodijelio HPS-u Povelju Republike Hrvatske za osobit doprinos i značajnu ulogu u znanosti, kulturi, zaštiti prirode, sportu i turizmu Republike Hrvatske.

Jedinstvenost je HPS-a širok raspon djelatnosti, po čemu smo izuzetak među osamdeset sedam nacionalnih planinarskih saveza u svijetu. Te se djelatnosti ostvaruje kroz rad 15 stručnih i organizacijskih komisija HPS-a. U 2008. su komisije izvele oko 300 akcija, ekspedicija, pohoda, susreta, škola, tečajeva, seminara, vježbi, predavanja i natjecanja, na kojima je sudjelovalo blizu četiri tisuće naših članova. Tu činjenicu uvijek ističemo, jer znatan dio našega članstva svoj boravak u planinskoj prirodi ne provodi samo rekreativno, već ga osmišljava sa stručnom i društveno korisnom djelatnošću. Slijedi kratak opis rada tih komisija u 2008.

Zaštita prirode. Početkom godine Komisija se bavila zaštitom proljetnica putem predavanja i dijeljenja letaka građanstvu. Kao što je godinama uobičajeno, organizirana su predavanja u školama i planinarskim društvima povodom Dana vode i Dana planeta Zemlje; na taj je dan (22. travnja) posjećen kamenolom Bizek u suradnji s Kemijsko-geološkom školom kako bi se učenici upoznali s posljedicama nebrige za planinski okoliš. Tečaj za čuvare prirode Varaždinske županije održan je u četiri vikenda. U suradnji s Državnim zavodom za zaštitu prirode organizirana je II. radionica s praktičnim radom za inventarizaciju biološke raznolikosti u Parku Maksimir. Podijeljeni su priručnici za inventarizaciju i dogovorena je daljnja suradnja s ravnateljem Parka. Na Svjetski dan čistih planina 22. i 23. rujna obavljena je već po petnaestu puta akcija čišćenje staza i vodotoka u PP Medvednica te pošumljavanja i čišćenja staza u Šibensko-kninskoj i Primorsko-goranskoj županiji (akcija čišćenja staze na Učku iz Lovrana). Nastavljeni su projekti »Zaštita izvora pitke vode u PP Medvednica« i u općini Črnomerec (potoci i mostovi). Intenzivno se promovira zaštita prirode kroz medije: na TV-u – Dan zaštite okoliša, Dobro jutro Hrvatska, Školska televizija, na radiju - Slušaj kako Zemlja diše, Z kao zemlja, Školski radio i Metropolja. Komisija je organizirala niz predavanja o zaštiti prirode u zagrebačkim planinarskim društvima, u Varaždinu, Sisku, Krapini, Šibeniku i Rijeci za planinarske škole, udruge građana te u osnovnim i srednjim školama. Teme su bile: Zaštita ozonskog omotača, Održivi razvoj naša

svakodnevna briga, Zaštićena priroda Hrvatske, Zaštićene biljne i životinjske vrste, Zaštita prirode i Dinara, a sve to radi promoviranja zaštite planinske prirode i voda. Nastavljena je suradnja s Državnim zavodom za zaštitu prirode, održana je III. radionica za izradu Plana upravljanja potencijalima u okviru projekta Natura 2000 - područjem važnim za velike zwijeri na području Gorskog kotara, Primorja i Like. Nastavljena je također suradnja s Ministarstvom poljoprivrede i vodnog gospodarstva na očuvanju ruralnog načina života i na eko-loškoj poljoprivredi. Započela je suradnja sa Saborskim odborom za prostorno uređenje i zaštitu okoliša. Osim svega navedenog, ali i mnogo toga što na ovom mjestu nije spomenuto, Komisija je aktivno sudjelovala na zaštiti okoliša i prirode u svim segmentima društva. Posebnu pažnju posvećuje edukaciji, prije svega mladih, te širenju kruga planinara zainteresiranih za zaštitu planinske prirode koji će svojim znanjem pridonositi u svojim društvima na zaštiti prirode i održivom razvoju. U akcijama Komisije sudjelovalo je 900 članova.

Gospodarstvo. Prikupljena je sva potrebna dokumentacija za izgradnju planinarskog sklopišta Šugarska duliba i uskoro se očekuje pristup jedne od članice HPS-a za upravljanje tim planinarskim objektom koji će se graditi na južnom Velebitu. Već četiri godine dužnosnici HPS-a i njegovih komisija vrlo intenzivno nastoje pokrenuti obnovu doma na Snježniku. Neubučljeno je da za te radeve uopće nije problem novac, koji za obnovu već treću godinu u proračunu planira Primorsko-goranska županija, već izuzetno složeno rješavanje imovinsko pravnih odnosa (geodetska izmjera, katastarski elaborat) bez kojega se legalno ne mogu angažirati odobrena finansijska sredstva. Nakon mnogih odluka, ali i odustajanja raznih subjekata da nakon obnove preuzmu upravljanje tim objektom, to je ove godine pokrenuo JU NP Risnjak. Radovi će početi u proljeće 2009., a za prijevoz građevinskog materijala HPS je osigurao i helikopter HRZ-a. Komisija je raspisala, a Izvršni odbor HPS-a donio odluku na temelju natječaja o dodjeli novčanih sredstava za pomoći pri obnovi i izgradnji planinarskih objekata naših članica. Na natječaj se javilo 15 društava, a 7

ih je zadovoljilo uvjete. Dodijeljeno je sredstava u ukupnom iznosu od 74.780,60 kuna. Održavana je GIS baza podataka svih planinarskih objekata, koja će poslužiti kao podloga za novu kategorizaciju, na kojoj radi Komisija. Na inicijativu JU NP Sjeverni Velebit održan je sastanak oko izrade Prostornog plana toga nacionalnog parka. Obavljeni su i drugi poslovi iz sadržaja rada te Komisije, ali i takvi na kojima su članovi Komisije osobno obavljali radove na nekim objektima (npr. početkom prosinca na Zavižanu, nakon što je jako jugo oštetilo vanjski zid doma).

Planinarski putovi. U 2008. je za HPO podijeljeno 200 priznanja, od čega je brončanu značku primilo 50 planinara, srebrnu 42, zlatnu 45, posebno priznanje 29, visoko priznanje 21 i najviše priznanje 13 planinara. U ovoj je godini 23 planinara primilo značku za VPP, a 6 za Velebitsku obilaznicu. Financirano je i izrađeno 600 novih značaka HPO-a. Održana su tri tečaja za markaciste na Mosoru, u Baškim Oštarijama i Samoborskom gorju s ukupno 72 sudionika i nekoliko sastanaka s povjerenicima za planinarske putove, izrađeno je 8 metalnih žigova te je uspostavljena suradnja s većinom planinarskih saveza županija. Održani su sastanci s predstvincima NP Sjeverni Velebit, PP Velebit i predstvincima planinarskih društava koja održavaju putove na tim područjima. U suradnji s tvrtkom Navigo-sistem Komisija ima dogovor o izradi zemljovida i snimanju tragova planinarskih putova GPS uređajima. Održane su dvije akcije na Dugom otoku na kojima je markiran novi put na vrh Orljak i na njemu postavljen žig te na Ugljanu i Pašmanu gdje je u suradnji s PD Babulj očišćen pristup vrhovima na oba otoka i do njih su obnovljene markacije. U akcijama Komisije sudjelovalo je 213 članova.

Alpinizam. Već je godinama običaj da naši predstavnici odmah poslije Nove godine sudjeluju u francuskom Fournelu na međunarodnom skupu penjanja u zaledenim slapovima; tako je bilo i početkom 2008. kada se tamo okupilo desetak penjača iz Hrvatske. Održano je prvenstvo Hrvatske u lednom penjanju u Bjelovaru i Ogulinu. Hrvatska reprezentacija je nastupala u muškoj i ženskoj konkurenciji na međunarod-

nim prvenstvima penjanja u ledu u Italiji i Švicarskoj. Alpinističke škole održane su u RAK-u (2), Dubovcu, Velebitu, Zagreb-Matici i Željezničaru, Zagreb. Održano je nekoliko penjačkih logora: savezni na Dabarskim kukovima, RAK-ov u Chamonixu i PDS-a Velebit u Hohe Tauernu. Organizirano je natjecanje »BWSC« u brzom penjanju u Paklenici, a krajem godine osnovan je novi alpinistički klub u Zadru. Jedna alpinistica, po zanimanju liječnica, završila je u Švicarskoj tečaj i dobila licencu visinske (ekspedicione) medicine. Nikada dosad u istoj godini nije organiziran tolik broj ekspedicija: RAK-ova »Ande 2008« na Aconcagu u Južnoj Americi, porečkih alpinista na isti vrh, ali i na vrhove Vallecitos i La Plata, istarska alpinistička ekspedijcija u peruaanske Ande na vrhove Pisco, Yanapaccha, Chopicalqui, Urus Este i Tocollaraju, ogulinska alpinistička ekspedijcija na zahtjevni himalajski vrhunac Annapurna II i vrlo uspješna Big Wall ekspedijcija zagrebačkih i varaždinskih penjača u stijenama Madagaskara. No, najveću pozornost javnosti privlače vrlo naporne i temeljite pripreme petnaestak kandidatkinja hrvatske ženske ekspedicije koja se u proljeće 2009. namjerava uspeti na Mount Everest, najviši vrh svijeta, i to bez umjetnog kisika i brzinom uspona koja bi bila ženski rekord. U akcijama Komisije ove je godine sudjelovalo preko 500 članova HPS-a.

Vodiči. Održan je zimski tečaj na Platku sa 17, ljetni tečaj na Mosoru s 15, tečaj vodiča društvenih izleta na Petrovom vrhu s 30 polaznika te ispiti za 57 vodiča. Održane su visoko-gorske vježbe u Švicarskoj, a završena je i priprema dokumentacije za međunarodnu verifikaciju vodiča HPS-a putem licence UIAA. U Radionici primijenjene umjetnosti u Zagrebu financirana je izrada 100 značaka »Vodič« i 200 značaka za vodiče društvenih izleta. Obavljane su usluge vodenja u hrvatskim planinama. U radu Komisije sudjelovalo je 216 članova.

Promidžba i izdavačka djelatnost. Osim promidžbe akcija HPS-a u medijima, radilo se na održavanju serverskog sustava naše web stranice, uspostavljen je zajednički mail sustav @plsavez.hr za komisije, zaposlenike i dužnike HPS-a, postavljena je PDF arhiva, pokre-

Predsjednik Izvršnog odbora Vladimir Novak, predsjednik HPS-a prof. dr. Hrvoje Kraljević i glavni tajnik Darko Berljak

nut sustav bibliografije te izrađen DVD s arhivom »Hrvatskog planinara«. Tijekom 2008. je pripremljeno oko 1000 raznih stranica za tiskanje, ne računajući još 500 stranica »Hrvatskoga planinara«, koji također predstavlja važan dio nakladničke djelatnosti HPS-a. U suradnji s Komisijom za sportsko penjanje uređen je i za tisak pripremljen priručnik »Sportsko penjanje« koji je tiskan u nakladi od 1000 primjeraka. Riječ je o izdanju koje se koristi kao osnovna literatura za školovanje sportskih penjača u Hrvatskoj. Bio je to velik iskorak za sportsko penjanje u HPS-u, a ujedno i primjer kako kvalitetno pripremiti edukativan i atraktivni priručnik za potrebe neke stručne djelatnosti unutar HPS-a. O uređivanju »Antologije Hrvatskog planinara 1898 - 2008«, koji je također pripremila Komisija, već je bilo riječi. U suizdavaštvu s izdavačkom kućom »Meridijani« tiskan je opsežan »Planinarski vodič po Hrvatskoj« Alana Čaplara na 688 stranica koji sadrži više od 1150 fotografija i 75 preglednih shematskih zemljovida. Izdavanje ovog vodiča predstavlja velik iskorak na polju planinarske publicistike jer hrvatske planine i planinarstvo predstavlja na moderan i vrlo atraktivni način, nudeći obilje korisnih i praktičnih podataka za planinare. Ove je godine tiskano i drugo (ponovljeno) izdanje knjige »Medicina za planinare« Dubravka Markovića. Ta knjižica predstavlja prvu hrvatsku stručno-popularnu planinarsku publikaciju posvećenu isključivo planinskoj

medicini, što je osobito značajno jer takve publikacije ne postoje ni u brojnim drugim zemljama s razvijenijim planinarstvom. Kao i prošlih godina, krajem godine tiskani su zidni kalendari HPS-a za iduću godinu. No ove su godine tiskana dva kalendara – jedan s motivima iz hrvatskih planina i drugi s motivima iz Himalaje, kao svojevrsna najava za ekspediciju Everest 2009. Ukupna naklada bila je 4000 primjeraka, a za nekoliko tvrtki posebno su pripremljeni i prodani kalendari s njihovim logotipima. Usporedna najava akcija članica HPS-a u kalendaru pokazala se vrlo praktičnom i korisnom jer su na taj način podaci o pohodima i sličnim akcijama postali lako dostupni svih hrvatskim planinarama. Komisija je pomagala članicama HPS-a u uređivanju i pripremi njihovih publikacija. Izrađena je bogato opremljena knjiga »HPD Zagreb Matica 1948 - 2008«, knjižica »Dom Runolist na Medvednici i runoljetište« te novi broj »Speleologa«. Za potrebe promidžbe HPS-a tiskani su plakati »Dan hrvatskih planinara« i »Uspon na Dinaru 2008«.

Školovanje kadrova. Prema poslanim programima, popisima instruktora i predavača te izvještajima o održanim planinarskim i stručnim školama članica, Komisija je poslala organizatorima oko 1000 diploma HPS-a za planinarske i specijalističke škole.

Speleologija. Članice Komisije organizirale su 218 speleoloških istraživanja ili posjeta speleološkim objektima u Hrvatskoj te sudjelovale u nekoliko logora i ekspedicija u inozemstvu. Nastavljena su istraživanja u trenutno najperspektivnijoj, 465 m dubokoj jami Kiti Gačešini na južnom Velebitu. Trenutna horizontalna duljina jame je 10.603 m i zasad je treća po duljini u Hrvatskoj. Na speleološkim logorima u jami M. Labudova na Crnopcu došlo se do dubine od 260 m, na logoru na Cetini istraživane su špilja Kotluša, Vukovića vrilo i izvor Cetine, a u jami Nevidna voda u BiH na Dinari - dosegnuta je dubina od 653 m. Organizirana je nova speleološka ekspediciju u Jamski sustav Velebitu. Sva speleološka istraživanja unutar posebno zaštićenih područja obavljana su suradnji s nadležnim ustanovama. U pojedinim istraživanjima rađena su meteorološka i fizikalna mjerenja. U 2008. bilo je više posjeta stranim

speleologa, najviše iz Slovačke i Češke. Od speleoloških istraživanja i ekspedicija u inozemstvo, značajna su istraživanja u špiljskom sustavu Dachstein Mammuthöhle u Austriji, sudjelovanje na speleološkom logoru Vjetrenica (Ravno, BiH) i sudjelovanje na speleološkoj ekspediciji u Iran, a bilo je niz posjeta ili istraživanja u špiljama i jamama u BiH i Sloveniji. Na Braču je održan seminar o proklesavanju u speleološkim objektima bez upotrebe eksploziva, a u Golubinjaku o postavljanju jama. Na skupu speleologa u Sant'Omobono Terme u Italiji predstavljen je rad članica Komisije za speleologiju HPS-a, te Komisije za speleološko spašavanje HGSS-a. Skup speleologa Hrvatske održan je u Kamanju krajem studenog i na njemu se okupilo 230 speleologa i zainteresiranih za istraživanja špilja i jama u Hrvatskoj i svijetu. Speleološke škole održane su u društvima Sv. Mihovil, Velebit, Mosor, Željezničar i Dubovac koje je uspješno završilo 80 novih speleologa-pripravnika. Na akcijama Komisije tijekom 2008. sudjelovalo je 800 članova.

Planinarsko skijanje. U 2008. godini representacija je trenirala u hrvatskim planinama i u Francuskoj, međutim, zbog nedostatka sredstava nije nastupala na međunarodnim natjecanjima. Komisija radi na preustroju zbog novo osnovane svjetske federacije toga sporta (ISMF), čiji je cilj skoro uključivanje u program zimskih Olimpijskih igara.

Sportsko penjanje. Održano je 16 sastanka Komisije. Tim se športom u HPS-u bavi ukupno 20 klubova i odsjeka. Registrirana su 173 natjecatelja, a održano je 15 natjecanja na nacionalnoj razini u boulder, brzinskoj i težinskoj kategoriji za seniore i mlađe kategorije. Održani su u Ogulinu, Puli, Pazinu i Splitu s ukupno 642 nastupa te tri kola županijske boulder lige Splitsko-dalmatinske županije u Splitu. Državne reprezentacije nastupile su pet puta: mlada na Petzen Trophyju u Austriji, Svjetskom prvenstvu u Sydneyu (Australija), EYS-u u Imstu (Austrija) i EYS-u u Kranju, a seniorska na Europskom prvenstvu u Parizu. Održana su tri usavršavanja i seminara u Splitu i Omišu. Komisija je pregledala i pomagala u izradi priručnika »Sportsko penjanje«, a izrađena je baza podataka svih natjecatelja. Pokrenut je kolegij

športskog penjanja na Kineziološkom fakultetu s 49 studenata.

Komisija za suradnju s uprava zaštićenih planinskih područja koordinirala je rad nekoliko naših komisija, koje, kao i dužnosnici i Ured HPS-a, sve više i kvalitetnije surađuju s upravama nacionalnih parkova i parkova prirode te ostalim upravama zaštićenih planinskih područja.

Komisija za visokogorske uspone, daleka planinarska putovanja i pohode planinarskim društvima i ostalim korisnicima u HPS-u davala je mišljenja i savjete te osiguravala kontakte za njihove akcije u Južnoj Americi, Africi, Kini, Australiji, Pakistanu i Nepalu. Osim toga, komisija je pomagala prilikom ishođenja ulaznih viza i drugih potrebnih dozvola u nekim od tih država.

Priznanja. Održano je 7 sjednica, na kojima su za udruge i članove dodijeljena ova priznanja HPS-a: 34 zlatna, 58 srebrnih i 58 brončanih znakova HPS-a, te 4 plakete i 5 posebnih priznanja.

Povijest planinarstva. Prikupljani su novi vrijedni izlošci za alpinističku zbirku Muzeja u Ogulinu. Predsjednik Komisije otvorio je u ime HPS-a izložbu koju je povodom 70. obljetnice uspona Dragutina Brahma u Anića kuku i 70 godina penjanja u Paklenici priredila JU NP Paklenica u prostoru hotela Alan. Za tu je prigodu pripremljena je slikovna i glazbena prezentacija o Brahmou kao alpinistu, slikaru i skladatelju te predstavljena publici prigodnim programom. Prezentacija je ostavljena na uporabu NP-u Paklenica. Kao i svake godine za dan Svih Svetih posjećeni su grobovi alpinista.

Statutarna, kadrovska i normativna djelatnost. Ova je komisija prema potrebi pregledavala ugovore, pravilnike i druge dokumente za Ured, Izvršni odbor i Glavni odbor HPS-a, te davala mišljenja o pojedinim odredbama raznih zakona važnih za planinarstvo.

Hrvatska gorska služba spašavanja. Iako djeluje kao samostalna pravna osoba s javnim ovlastima, HGSS je statutarno i zbog niza zajedničkih interesa ostao čvrsto povezan s HPS-om jer se u tu službu predlažu samo najbolji iz stručnih djelatnosti Hrvatskog planinarskog saveza (alpinizam, speleologija, planinarsko skijanje, vodiči). U službi djeluje više od 430 osoba

koje su i dalje obvezno članovi planinarskih društava, a kao pripadnici HGSS-a predstavljaju najškolovaniji i naajspremniji dio članstva HPS-a. HGSS je u 2008. imao preko 500 akcija spašavanja, ne samo u planinama već i na svim ostalim neurbanim područjima na kojima se može upotrijebiti spašavateljska oprema, tehnika i iskustvo HGSS-a. Uz redovnu djelatnost spašavanja i zbrinjavanja unesrećenih, održavanja vježbi, tečajeva, ispita za gorske spašavatelje i izgradnje infrastrukture, članovi su dežurali na skijalištima i u planinskim nacionalnim parkovima, te na većim akcijama u planinama. Služba ima svoj zakon, kvalitetnu materijalnu osnovu, stabilne financije u državnom proračunu te vrlo visok status i opće uvažavanje u našem društvu.

S čime nismo zadovoljni. Osim boljega društvenog statusa, koji je stalna želja svih planinskih generacija od 1874. do danas, sve je izraženiji problem premalog broja ljudi koji volonterski rade u tijelima i komisijama HPS-a. Osim što je teško nove ljude uključiti u taj rad, ponekad nije moguće dobro obaviti neku dogovorenu akciju ili je čak ni započeti, jer je u današnje doba malo ljudi koji imaju dovoljno slobodnog vremena. Iako je slično stanje i u planinarskim društvima, s njima će se mnogi lakše poistovjetiti nego sa »Savezom« od kojeg se stalno očekuje da više daje nego što prima. Isto tako, prirodno je da u tako raznovrsnoj udruzi kakav je HPS postoje mnogobrojni interesi i teško je očekivati da baš svi budu zadovoljni. Članice HPS-a to shvaćaju i vrlo rijetko upućuju kritike i izraze nezadovoljstva s poslom dužnosnika i zaposlenika HPS-a, ali se to ne može reći za naš i neke druge internetske forume, najčešće u obliku anonimnog kritizerstva začinjenog s prozivanjem i vrijeđanjem HPS-a i pojedinaca u njemu. Svatko ima pravo na mišljenje, prijedloge i kritiku, ali da bi od toga bilo koristi kritike trebaju biti argumentirane i dobronamerne, a ne paušalne i opterećene predrasudama; svakom problemu valja prići konstruktivno, sagledavajući ga u potpunosti, pa će takva kritika sigurno biti s uvažavanjem prihvaćena.

Korisno je da planinarska društva, županijski i gradski planinarski savezi, ali i pojedinci, češće pišu o svom radu u »Hrvatskom planina-

ru«, ali da takve izvještaje šalju i Uredu HPS-a, kako bismo budućim generacijama ostavili pisani trag o našem vremenu.

Zaključak. Iako tako ne izgleda na prvi pogled, ovo je bio prilično sažet pregled rada tijela i Ureda, komisija i ostalih djelatnosti HPS-a, no sasvim dovoljno da se može zaključiti kako će 2008. ostati zabilježena kao još jedna uspješna godina hrvatskog planinarstva, s organiziranim akcijama visoke vrijednosti i značaja. Registracija Planinarskog učilišta, ustanove kakvu na tom području obrazovanja u našoj državi imaju samo Hrvatski olimpijski odbor i Hrvatski zbor učitelja i trenera skijanja; digitaliziranih i svakom čovjeku na planetu koji se koristi internetom dostupnih 22.000 tiskanih stranica u 110 godina postojanja časopisa »Hrvatski planinar«; petnaestak gotovo ravnopravnih kandidatkinja spremnih da se popnu na Mount Everest, čemu se čude, ali i dive francuski i slovenski alpinisti, govoreći da u njihovim alpskim državama nema toliko žena sposobnih da krenu na najvišu planinu na svijetu; stalna briga za stotine kilometara planinarskih putova u hrvatskim planinama koji sve više postaju i nezaobilazna turistička ponuda naše države; stotridesetidva planinarska doma, kuće i skloništa u planinama od Međimurja do Dubrovnika, koji uz sve imovinsko-pravne nedaće i izrazitu neprofitnost ipak rade, a broj im se svake godine čak i povećava; u povijesti hrvatskog planinarstva rekordan broj udruženih društava/klubova u HPS-u; najveći broj članova od 1990. do danas, potpuno ostvaren planirani prihod, ali i primljena Povelja Predsjednika Republike samo su neki pokazatelji što je i kako je radio Hrvatski planinarski savez u 2008. godini. Sigurni smo da će usprkos najavama svjetske i pogotovo domaće recesije i u sljedećoj godini rasti broj akcija i kvaliteta organiziranoga hrvatskog planinarstva.

Dužnosnicima, pročelnicima i članovima komisija, zaposlenicima i suradnicima te planinarskim udrugama i svim planinarima udruženim u HPS zahvaljujemo za njihovo djelovanje u hrvatskim i inozemnim planinama, podzemnom svijetu, ali i za zalaganje u mnogim ustanovama i tijelima, čime su pridonijeli da je i 2008. godina bila planinarski vrlo uspješna.

Rezultati dostojni tradicije

Kako je obilježena 110. obljetnica izlaska prvog broja i
100. godište »Hrvatskog planinara«

Alan Čaplar, urednik »Hrvatskog planinara«

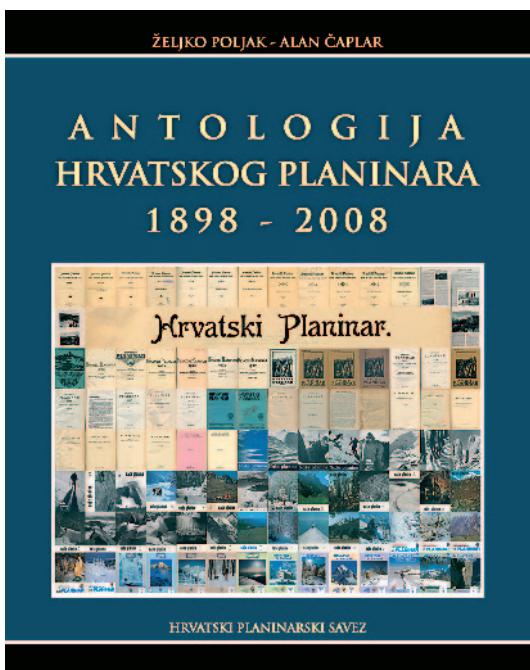
Ovim brojem započelo je 101. godište našeg časopisa i 111. godina njegova izlaženja, a završila je godina naših velikih obljetnica. Prošla, jubilarna godina »Hrvatskog planinara« obilovala je vrijednim akcijama i rezultatima.

Antologija »Hrvatskog planinara« 1898 – 2008

Kao najveći trajni spomen na naše obljetnice ostat će »Antologija Hrvatskog planinara 1898 – 2008«, lijepa knjiga od 148 stranica. Naši čitatelji dobili su tu knjigu u skromnijoj grafičkoj izvedbi na svoje adrese početkom lipnja 2008., kao svečani 6. broj HP-a. Izdavanje toga jubilarnog izdanja bio je iznimno događaj za Hrvatski planinarski savez i hrvatske planinare jer se njime potvrđuje kulturni identitet hrvatskog planinarstva.

Kako je »Antologija« nastala? Dok se pripremalo obilježavanje dviju obljetnica »Hrvatskog planinara« (HP-a), nametnulo se pitanje kako najbolje predstaviti tako bogatu tradiciju kakvu ima naš planinarski časopis. Urednički odbor zaključio je da bi to bilo najbolje učiniti izdavanjem antologije s izborom članaka koji će prikazati povijesni razvitak časopisa, a vodstvo HPS-a podržalo je tu zamisao i osiguralo sredstva potrebna za njezino izdavanje. Da bi čitatelji mogli što vjernije doživjeti tih stotinu godišta, u jubilarnom lipanjskom broju, odnosno u »Antologiji HP-a«, odlučili smo pretiskati članke točno onakve kakvi su objavljeni, sa svim njihovim grafičkim i jezičnim nesavršenostima. Upravo je to dalo poseban šarm tome broju. Dio naklade uvezan je u tvrde korice u obliku knjige.

Iz obilja materijala koji je objavljen u HP-u nije bilo lako izabrati članke koji mogu dočarati prošlost hrvatskoga planinarstva i istovremeno predstaviti najistaknutije planinarske pisce. Najviše članaka nudi odgovor na pitanje što planinare privlači u planine, budući da takvi članci najbolje predstavljaju ljubav planinara prema planinarenju, a aktualni su i danas premda su napisani prije mnogo desetljeća. Iz njih izvire zanos i iskrenost planinara svih narastaja, koji pišu o onome što vide i doživljavaju u planinama – a zanos i iskrena neposrednost zapravo su glavne vrijednosti HP-a. Zahvaljujući tome, HP nije samo zbirka slova, riječi i rečenica, nego poveznica koja današnje naraš-

Svečano predstavljanje »Antologije Hrvatskog planinara 1898 - 2008« u Novinarskom domu u Zagrebu

taje planinara spaja sa svim prijašnjim naraštajima koji su pisali u našem časopisu. Časopis je tijekom prošlosti doživio brojne promjene, ali je taj neposredni izričaj uvijek ostao isti.

Svečanost 4. lipnja u Zagrebu

»Antologija« je svečano predstavljena na velikoj svečanosti 4. lipnja 2008. u Novinarskom domu u Zagrebu. Tom prilikom suradnicima

časopisa dodijeljene su prigodne spomenice, a vrhunac svečanosti bilo je puštanje u rad računalne bibliografije na internetskoj stranici HPS-a. Unatoč olujnom nevremenu koje je toga poslijepodneva poplavilo Zagreb, dvorana Novinarskog doma bila je popunjena do posljednjeg mjesta. Među gotovo 200 uzvanika bilo je i mnogo suradnika iz udaljenih krajeva Hrvatske. Suradnicima časopisa dodijeljena su prigodna priznanja, spomenice koje će ih trajno podsjećati da su i oni dali svoju kockicu u mozaiku od stotinu godišta HP-a. Okupljeni su mogli uživo vidjeti jedan od rijetkih cijelovitih kompleta svih brojeva časopisa. Uvezana godišta poslagana u nizu mjerila su gotovo dva i pol metra.

Počelo je digitalno doba!

Povodom 110. obljetnice izlaženja časopisa i njegova 100. godišta puštena je u rad računalna bibliografija s internetskim pretraživačem i digitalizirano je više od 22.000 stranica HP-a. Bibliografiju je višegodišnjim sustavnim radom i nemjerljivim trudom izradio prof. dr. Darko Grundler, te rezultat svoga rada nesebično darovao HPS-u. Autor bibliografije imao je i čast da 4. lipnja osobno pokrene korištenje bibliografije na internetskoj stranici HPS-a i time na

Prof. dr. Željko Poljak i Alan Čaplar, prof. dr. Darko Grundler i Branko Meštrić

simboličan način započne digitalnu eru »Hrvatskog planinara«.

Prošle je godine nastavljeno digitaliziranje (skeniranje) svih brojeva HP-a, kako bi sva godišta bila dostupna zainteresiranim na internetu i DVD-u, a najstariji brojevi trajno sačuvani u digitalnom obliku. Taj bi posao trebao biti završen u proljeće 2009. Novac za taj vrlo opsežan program osigurao je Hrvatski planinarski savez, a program je nedavno poduprlo i Ministarstvo kulture.

Ostale prigodne akcije

»Antologija Hrvatskog planinara 1898 - 2008« prvi je put predstavljena na Danima hrvatskih planinara 24. i 25. svibnja pod Belegradom na Ivanšćici. Svako planinarsko društvo čiji su se članovi odazvali pozivu na obilježavanje toga dana dobilo je na dar po jedan primjerak knjige. Pred planinarskom kućom »Belegrad« uredništvo je zainteresiranim planinarkama besplatno podijelilo oko 1500 primjeraka starih, nerasprodanih brojeva časopisa.

Samo tri dana nakon toga, prilikom posjeta članova HPD-a »Željezničar« predsjedniku Republike Hrvatske Stjepanu Mesiću, član uredništva »Hrvatskog planinara« Damir Bajs upoznao je predsjednika s izdavanjem »Antologije« i 110-godišnjom tradicijom »Hrvatskog planinara«. U srpnju su predstavnici Hrvatske gorske službe spašavanja i HPS-a predsjedniku Mesiću darovali primjerak »Antologije«.

Tijekom godine na duplericama časopisa objavljene su najbolje slike s foto-natječaja organiziranog povodom obljetnicâ HP-a. Na samome početku 2008. tiskan je prigodni plakat koji je kao prilog HP-u bio poslan svim pretplatnicima. Na dan kad je prije 110 godina iz-

šao prvi broj HP-a, urednik Alan Čaplar simbolično je donio primjerak »Antologije« na Dinaru (1831 m), najviši vrh Hrvatske.

U sredinama gdje je za to postojalo zanimanje održana su predavanja pod naslovom »Hrvatski planinar – časopis koji spaja generacije«. Predavanja su održana u desetak planinarskih društava od Splita do Našica i u nekim osnovnim školama, a 26. studenoga Alan Čaplar i Željko Poljak gostovali su na stručnoj tribini za knjižničare u Knjižnici grada Zagreba. Knjižničari okupljeni na tribini nisu mogli sakriti začuđenost i nevjeru sveobuhvatnošću računalne bibliografije i digitaliziranim gradom – bilo im je nevjerojatno da planinari imaju bibliografiju, dopunjenu digitaliziranim gradom, kakvu ne posjeduju ni mnogi časopisi stari tek nekoliko godina. Vrijedi zabilježiti da je tijekom godine brojevima koji su nedostajali kompletirana i zbirkna HP-a u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Antologija Hrvatskog planinara 1898 - 2008 u rukama predsjednika Mesića

Kakve veze imaju kultura i planinari?

Ipak, činjenica da je Hrvatski planinarski savez obilježio 110. obljetnicu izlaska prvog broja i 100. godište izlaženja svog časopisa prošla bi gotovo nezapaženo u javnim glasilima da HPS i uredništvo nisu uložili velik trud u lobiiranje na njihove urednike da zabilježe planinarske obljetnice. Gotovo sva medijska promidžba napravljena je zahvaljujući osobnim vezama članova uredništva s pojedinim novinarima, a ne činjenici da su novinari koji prate kulturna i društvena događanja prepoznali doprinos HP-a nacionalnoj kulturi.

Vijest o našoj obljetnici objavili su Hina, Prvi i Drugi program Hrvatskoga radija, Radio Sljeme, Radio Brač, Večernji list, Vjesnik, internetski portali HRT-a, TotalPortal, javno.hr te eZadar, a urednici Željko Poljak i Alan Čaplar govorili su o časopisu gostujući uživo u programu HRT-a i OTV-a. No, čak i unatoč tome što su svi mediji bili pravovremeno i točno obaviješteni ciljanim objavama i premda su sve

obavijesti o časopisu bile su dostupne i na internetskoj stranici HPS-a, većina je medija na žalost pogrešno objavila da je predstavljen stoti broj HP-a, ne vjerujući valjda da u Hrvatskoj postoji planinarski časopis koji slavi stotinu godišta (!) Mnogi javni mediji nisu objavili ni najkraću vijest o planinarskoj obljetnici, misleći očito da planinari i kultura nisu dovoljno zanimljivi njihovoj publici.

Redakcije kulture u nekim medijima odgovorile su nam: Kakve veze planinari imaju s kulturom? Valjda nikakve, jer kakve veze imaju najstariji hrvatski časopis iz područja fizičke kulture i kultura uopće? U časopisu su objavljivali neki od najistaknutijih znanstvenika i književnika, a neki njihovi radovi otprije 110 godina još se i danas citiraju kao članci koji su udarili temelje ili bili ključni u nekim strukama i podstrukama (geologija, speleologija, botanika, planinska meteorologija).

Po prirodi stvari, planinarenje se smatra sportom, no nijednu sportsku redakciju ne

Nije pretjerano tvrditi da nijedna obljetnica »Hrvatskog planinara« u povijesti nije obilježena tako svečano i sadržajno kao ova. Upravo zbog toga, krajem 2008. godine posebno nas je razveselila vijest da je za doprinos našeg časopisa hrvatskoj kulturi predsjednik Stjepan Mesić odlučio nagraditi HPS i naš časopis visokim državnim priznanjem – Poveljom Republike Hrvatske

Nakon predavanja o »Hrvatskom planinaru« u Našicama

zanimala vijest da neki »sportski časopis« postoji već 110 godina – važnije je što udruga navijača Dinama misli o upravi Dinama i ona o njima.

Neke su nam redakcije odgovorile: Ne može se tako besplatno reklamirati vaš časopis – obratite se našemu marketingu. Nismo imali prilike ni da im kažemo kako naš časopis nije komercijalan, da se godišnjom pretplatom ne uspijevaju pokriti ni svi njegovi troškovi, već razliku iz drugih izvora »krpa« HPS (a da i ne spominjemo da su troškovi u 2008. bili kudikamo veći od uobičajenih). Što je tu komercijalno?

Neke jednostavno ne zanimala što Hrvatska ima časopis koji postoji 110 godina (ionako danas postoje stotine časopisa, ovo je tek jedan...). Šteta, možda bismo mi planinari trebali znati

da će mediji doći tek ako organiziramo javno ritualno spaljivanje 110 godina starih prvih primjeraka svog časopisa.

Zahvale

Molim da ne zamjerite uredniku što je na kraju odlučio »zloupotrijebiti« sljedećih pola stranice za pohvale i zahvale onima koji su dali najveći doprinos obilježavanju obljetnica HP-a. Ostvareno je mnogo i imamo na što biti ponosni. Nije pretjerano tvrditi da nijedna obljetnica »Hrvatskog planinara« u povijesti našega planinarstva nije obilježena tako svečano i sadržajno kao ova. Upravo nas je zbog toga krajem 2008. posebno razveselila vijest da je za doprinos našeg časopisa hrvatskoj kulturi, na temelju prijedloga Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić odlučio nagraditi HPS visokim državnim priznanjem – Poveljom Republike Hrvatske. Osim toga, Izvršni odbor HPS-a izdavanje »Antologije« proglašio je najvećim doprinosom planinarskoj publicistici u 2008. godini, a autora računalne bibliografije prof. dr. Darka Grundlera nagradio priznanjem za najveći planinarski uspjeh u prošloj godini.

Ovim putem najsrađnije zahvaljujem svima koji su uredništvu uputili čestitke i riječi potpore. Posebno se zahvaljujem dugogodišnjem uredniku dr. Željku Poljaku koji i danas aktivno sudjeluje u pripremi svakoga broja HP-a, a i u svim akcijama u 2008. bio je nezamjenjiv oslonac. Dr. Poljak ove godine obilježava i jednu iznimnu osobnu obljetnicu – točno prije pola stoljeća, s prvim brojem 1959., postao je urednik našeg časopisa.

Prof. dr. Darku Grundleru se zahvaljujem i čestitam mu za epohalno djelo koje je HP-u dalo digitalnu dimenziju i dodatnu vrijednost – računalnu bibliografiju. Zahvaljujem također i članovima uredničkog odbora koji su velika

ROMAN ČAPLAR

Urednik Alan Čaplar s Antologijom na Dinari (1831 m)

potpora izdavanju časopisa, a svakako i vodstvu HPS-a što je prihvatiло naše ideje i omogućilo da ih ostvarimo u punoj mjeri. HPS i uredništvo posebnu zahvalnost duguju suradnicima HP-a, koji su njegova glavna pokretačka snaga. Naime, iako se mnogim čitateljima možda čini da HP stvaraju uredništvo i glavni urednik, treba istaknuti da su glavni kreatori časopisa zapravo stotine vrijednih ljudi koji za HP pišu volonterski, ali s mnogo entuzijazma. Bez njih izdavanje časopisa ne bi bilo moguće i zato možemo reći da je u stvaranju »Antologije« tijekom proteklih 110 godina sudjelovalo više od 2000 autora i deset urednika. »Antologija« je zahvala svima koji su dali svoj doprinos HP-u.

Stranice koje su dosad napisane dio su povijesti, a stranice budućih brojeva i godišta otvorene su svima koji žele bilježiti svoja planinarska zapažanja, doživljaje i obavijesti. Ovom prilikom pozivam sve planinare da i dalje pišu jer je stvaranje časopisa kao što je »Hrvatski planinar« veliko zadovoljstvo za sve koji u tome sudjeluju.

PRETPLATA U 2009. GODINI 150 KUNA

Zbog povećanja tiskarskih troškova, pretplata na časopis za 2009. godinu poskupjela je za deset kuna i od ove godine iznosi 150 kuna. Kao privitak, uz ovaj je broj preplatnicima upućena uplatnica u kojoj su ispunjeni svi potrebni podaci. Preplatnicima koji plaćaju putem internet-bankarstva skrećemo pozornost na to da pažljivo prepišu sve podatke u predviđene rubrike.

PLANINARSKI KALENDARI ZA 2009. GODINU

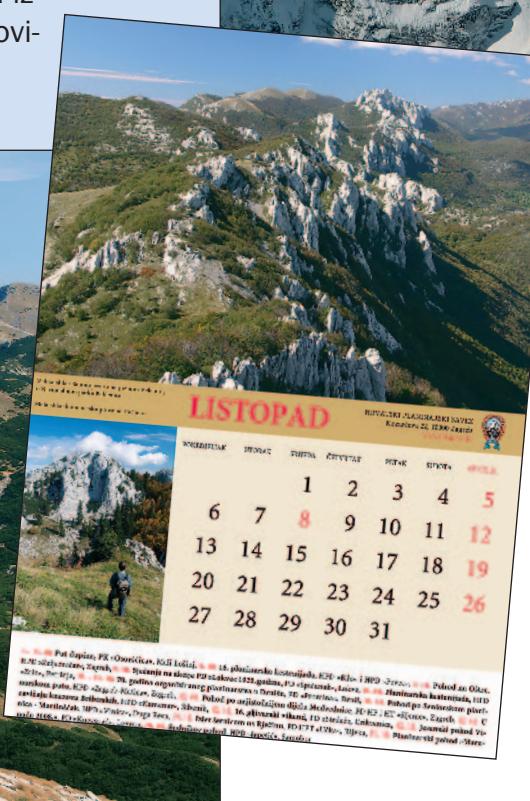
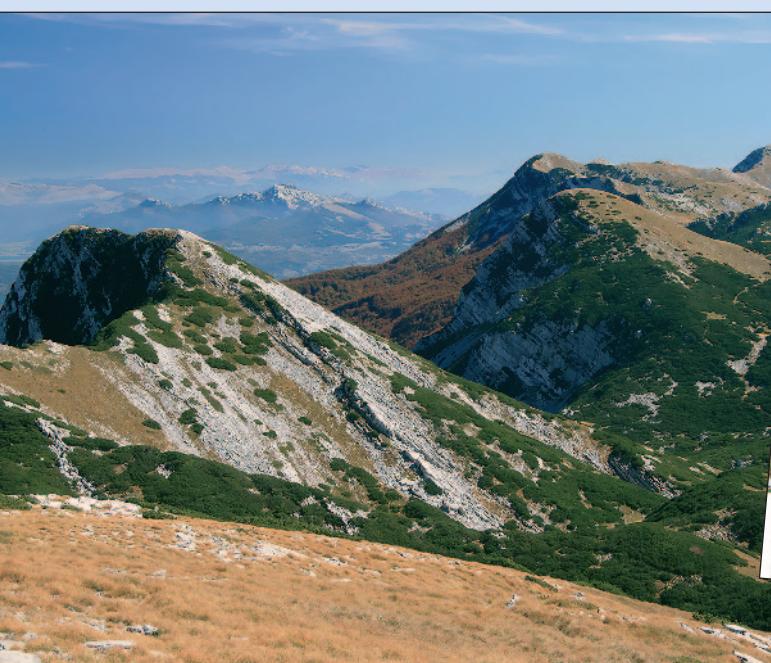
Hrvatski planinarski savez tiskao je dva planinarska kalendarja za 2009. godinu:

1. HRVATSKE PLANINE 2009. – 135 GODINA HRVATSKOG PLANINARSTVA.

Ovaj atraktivni zidni kalendar donosi odabrane slike iz hrvatskih planina, naših najboljih planinarskih fotografa. Uz slike iz planina, u njemu će biti objavljen pregled svih značajnijih planinarskih akcija u sljedećoj godini i najnoviji adresar članica HPS-a. Urednik kalendarja je Alan Čaplar.

2. HIMALAJA I MOUNT EVEREST 2009.

Najavljujući hrvatsku žensku ekspediciju koja će ove godine pokušati uspon na najviši vrh svijeta, ovaj kalendar donosi slike pomno odabralih himalajskih motiva, slike s ekspedicije na Cho Oyu 2007., a uz slike je i niz značajnih datuma iz hrvatske i svjetske planinarske i alpinističke povijesti te adresar udruga članica HPS-a. Urednik kalendarja je Darko Berljak.

Format kalendarja je 48×33 cm, a kao i prošlih godina, tvrda poštanska omotnica štiti kalendare od oštećenja na putu do naručitelja. Cijena jednoga kalendara jest 35 kuna, a za narudžbe od 10 i više primjeraka preko planinarskih društava odobrava se popust od 20% (u društvu se sastavi popis i narudžbom društva naručuje se određen broj kalendara, a HPS društvu potom šalje račun). U narudžbi (telefonskoj, faksom, poštom ili putem e-maila) treba naznačiti koji kalendar naručujete te hoće li se kalendar izravno preuzeti u Uredu HPS-a ili ga treba slati poštom. Šalje li se kalendar poštom, u račun će biti uključeni i pripadajući poštanski troškovi.

Informacije i narudžbe

HRVATSKI PLANINARSKI SAVEZ

Kozarčeva 22, 10000 Zagreb, tel./fax 01/48-24-142, tel. 01/48-23-624

www.plsavez.hr, e-mail: hps@plsavez.hr

Bijela, bijela Bjelolasica...

Gordana Burica, Split

Travanjski je vikend, a ja sam nakratko u Zagrebu. Sve je tako zeleno i lijepo, drugačije od Dalmacije. Gledajući prema obzoru, vidim obrise Medvednice, a planinarsko me srce vuče da se uputim u planine.

Stalno razmišljam o tome kako da se pridružim nekim zagrebačkim planinarima, ukaže li mi se prilika, i odem s njima na izlet. Mogla bi se roditi i suradnja, pa da jedni druge vodimo, oni nas na svom terenu, a mi njih po dalmatinskim planinama. Moje rezervne, zagrebačke gojzerice čekaju me spremne, odjeću sam ponijela, a ruksak i gležnjače posuđujem od kćeri, dakle, mogu na put.

Na Radio Sljemenu doznajem da se Planinarski klub Hrvatskoga lječničkog zbora spre-

ma na Bjelolasicu. Na internetu pronalazim ime Berislava Baneka kao kontakt-osobu za taj klub. Doktor Banek je vrlo ljubazan i obećava mi povratnu informaciju u subotu, dan prije polaska. U dogovoren vrijeme javlja mi da ima jedno slobodno mjesto. Idemo osobnim automobilima. Nitko sretniji od mene!

U nedjelju, u šest i po ujutro, polazimo ispred »Lisinskoga«. Ima nas desetoro. Cilj nam je stići automobilom do Tuka, a dalje nastaviti pješice prema Bjelolasici. Automobile ostavljamo na maloj uzvisini podalje od planinarskog doma. Gledamo snijeg – sve je oko nas bijelo, sasvim drugačije nego u Zagrebu. Navlačimo gležnjače, montiramo štapove i polako krećemo prema Matić-poljani. S nama su četiri djevojke kojima je to prvo planinarenje, a ujedno i »vatreno krštenje«. Njihova oprema nije baš savršena, ali imaju hrabro srce i mnogo snage, a i potporu iskusnijih planinara.

Sivi kameni obelisci, spomenici smrznutim borcima iz Drugoga svjetskog rata, izranjavaju iz bjeline snijega, a smreke i jeli u blizini nijemo čuvaju stražu. Zastajemo kod spomenika sa stihovima, fotografiramo se i nastavljamo. Pod

GORDANA BURICA

Članovi Planinarskoga kluba Hrvatskoga lječničkog zbora – moji domaćini na Bjelolasici

Stalno razmišljam o tome kako da se pridružim nekim zagrebačkim planinarima, ukaže li mi se prilika, i odem s njima na izlet. Mogla bi se roditi i suradnja, pa da jedni druge vodimo, oni nas na svom terenu, a mi njih po dalmatinskim planinama...

nogama nam pucketa čist i suh snijeg, a naše su stope jedini tragovi u bijelom prostranstvu. Penjemo se prema planinarskoj kući na Jančarici (1239 m). Njezin krov izviruje iz bjeline, a pred vratima je visok nanos snijega.

Sjedamo na drvene klupe u otvorenom skloništu. Nakon okrjepe čokoladom i voćem krećemo dalje. Djekoike su oduševljene, one su tu prvi put, a ja po tko zna koji put s divljenjem promatram visoka bijela brda koja obrubljuju proplanke kao da su namazana šlagom. Iz njih izviruje poneko drvo, na nekim mjestima cijela šuma, sve u zeleno-bijeloj kombinaciji. Nebeska se kapa plavi kao različak pa sve skupa djeluje kao prizor s razglednice.

S podnožja gledamo Bjelolasicu. Iako se već odavde nazire vrh Kula (1534 m), skeptici u našoj skupini tvrde da se ne vidi jer, kažu, vrh je uvijek »nugdje тамо иза«.

Započinjemo strm i zbog snijega naporan uspon. U početku prtim snijeg, a vodič mi, zadovoljan što ima dobrovoljaca, velikodušno prepušta vodstvo. No, moje veselje nije dugo trajalo jer smo se zbog visine snijega – a bilo ga je na nekim mjestima i više od jednog metra – morali smjenjivati u vodstvu. Nekoliko muška-

raca hrabro preuzima prćenje snijega, što nama ostalima olakšava uspon. Svi smo znojni. Neki predlažu da odustanemo od uspona na vrh i skrenemo desno prema skloništu. Plavetnilo neba nad našim glavama i svjetlost nagovještavaju da smo blizu cilju.

BERISLAV BANEK

Planinarsko sklonište »Jakob Mihelčić« na Bjelolasici

Odmor na najvišem vrhu Gorskog kotara

Na vrhu vjetar otpuhuje snijeg sa zemlje i posipa nas po licu. Ispunjava nas ljepota vidika na sve strane i sasvim nas prožima. Daleki vrhunci, neki pod snijegom, a neki bez snijega, stalno su u našem vidokrugu. Lijepo se vidi obližnji Klek.

Kratko se odmaramo na Kuli, najvišem vrhu Gorskoga kotara. Brzo se fotografiramo i, šteta, već moramo krenuti nizbrdo. Vrlo je hladno.

Markacije su unatoč svemu vidljive i razmjerno lako stižemo do skloništa »Jakob Mihelčić«. S naporom otvaramo vrata zatrpana snijegom, sklanjamo se i ručamo. Berislav kuha čaj na svom priručnom kuhalu i sve nas okrjepljuje.

Na silasku upadamo još dublje u snijeg. Svako malo čuju se povici i zvuci izvlačenja noge ili štapova iz dubokog snijega. I cestom je teže hodati nego jutros: snijeg je omekšao, noge su umorne, a do automobila ima još mnogo hoda. Polako se spušta sumrak, a kamene statue postaju još mističnije.

Stigavši do automobila, dio društva mokrih nogu ulazi u automobil i odmah kreće za Zagreb, dok mi ostali svraćamo na kavu u Mrkooplju i razgovaramo o radu naših planinarskih društava. Razmjenjujemo posjetnice, planove izleta i čvrsto obećavamo da ćemo ponovno planinariti zajedno, bilo u unutrašnjosti, bilo primorskim planinama.

Na hrptu Bjelolasice

Lica i naličja otoka Cresa

Vanja Radovanović, Zagreb

Otok Cres jedan je od naših otoka koje je masovni turizam najmanje dotaknuo. Na tom otoku, najvećem u Jadranskoj moru, kao suprotnost njegovom susjedu, izrazito turistički orijentiranom Lošinju, još uvijek postoje samo dva hotela, nekoliko kampova i dvije-tri stotine apartmana. Na Cresu je prizor kamenih gromača, ovaca na ispaši i travnatih prostranstava još uvijek mnogo češći od betonskih novogradnji, a malobrojne pristupačne plaže ograničile su prisutnost turista na svega nekoliko malih enklava na kojima je gužva samo u jeku turističke sezone. Izvan nje su otok i njegovi stanovnici uglavnom prepušteni sami sebi, ne na mnogo drugaćiji način nego tijekom prijašnjih stotina i tisuća godina.

No, upravo je ta činjenica jedan od razloga što ovaj lijep otok ima posebne čari. Prisjećanjem na jedan vikend na Cresu pokušat ću vam približiti neka njegova lica i naličja, čije jedinstvo daje potpun doživljaj toga otoka.

Cres kakvog ne vide turisti

Posljednjeg vikenda u rujnu 2007. održan je u Belom na otoku Cresu 18. međunarodni planinarsko-esperantski susret »Montkabana Renkontigo« (u prijevodu s esperanta: »Susret u planinarskom domu«) s pedesetak sudionika iz deset zemalja. Taj tradicionalni susret omogućio je sudionicima četverodnevno upoznavanje s otočkim ljepotama, kojih je mnogo, no i nama, organizatorima toga susreta, koji smo

Greben Cresa s puta prema vrhu Sisu

Odlika je creskih ljepota da ne privlače masovni turizam ni tisuće posjetilaca, već ljubitelje očuvane prirode i tradicije. To je izuzetan potencijal za planinarstvo – podsjetimo da je Cres poslije Brača naš najviši otok

njegovi česti gosti ljeti, dao je pomalo neuobičajen uvid u život otoka Cresa izvan turističke sezone.

Dakle, bio je kraj rujna, mjeseca koji se uz obalu uglavnom još uvijek smatra mjesecom turizma i glavnim postsezonskim mjesecom. I dok su na najvećem dijelu jadranske obale još uvijek u pogonu svi kafići, slastičarnice, diskoklubovi, hoteli i suvenirnice, na Cresu je drugačije. Izvan glavne sezone, u Belom, naselju koje vuče svoje korijene iz predrimskog doba i koje sačinjava dvjestotinjak kućica na usamljenome brijezu iznad maloga zaljeva, živi tek dvadeset stanovnika. Tu su dvije mlade obitelji s ukupno četvero djece, nekoliko staračkih parova i još poneki ljubitelj samoće. I to je sve. Kad padne mrak, uske ulice u Belom sablasno su prazne.

Nakon pola sata večernje šetnje, tijekom koje na ulicama nismo sreli ni živog stvora, a primijetili smo tek nekoliko osvijetljenih prozora, brzo smo se povukli u svoju oazu svjetla i topline, u pansion »Tramuntana«, kako bismo se ugrijali i prepustili razgovoru i opuštenom

ugodaju koji je vladao među sudionicima. Popričali smo i s vlasnicima pansiona, obitelji Malatestinić, koja u Belome provodi čitavu godinu, i priupitali ih kako je živjeti na tako samotnome mjestu. Lijepo je, ali nije lako, kažu oni. Najbliža trgovina nalazi se u gradu Cresu, 20 km od Beloga, a tamo je i najbliži liječnik, najbliža ljekarna, najbliža pošta i najbliži bankomat. No, ni sam grad Cres sa svojih 2500 stanovnika nije neki velegrad – onaj tko se zaželi šetnje po trgovinama, novih cipela ili kupnje knjiga, ili je pak prisiljen otići na specijalistički pregled u bolnicu, ili treba obaviti neki administrativni posao, mora to obaviti u Rijeci, do koje ima sat i pol putovanja. U to je uključena i vožnja trajektom, koji zimi zbog jake bure zna i po dva-tri dana ostati na vezu, ostavljajući stanovnike otoka u izolaciji. I tako je gotovo deset mjeseci u godini – tek se u srpnju i kolovozu otvara trgovina u Belom, turisti napune uske uličice i plažu te naselje počinje svoj kratak i buran ljetni život.

Izleti po Tramuntani

No, posvetimo se sad prirodi i izletima po creskim brdima. U okolini Beloga, točnije na području u sjevernom dijelu otoka Cresa, zvanom Tramuntana, nalazi se gusta mreža putova koje je markirala udruga »Caput Insulae«. Uz brigu za očuvanje populacije bjeloglavih supova, udruga se bavi i promicanjem prirodne i kulturne baštine toga dijela otoka.

Sudionici našeg susreta podijelili su se u dvije skupine, ovisno o entuzijazmu i hodačkoj sposobnosti te su krenuli na poduzi kružni izlet po stazama Tramuntane. Slučaj je htio da se na kraju dana ispostavilo da je »lakša« skupina, u kojoj je bilo i mnogo djece, prevalila duži i teži put od one »teže«, koja je zbog kiše skratila svoj put, dok su djeca sa svojim društvom »odradila« cijeli program unatoč jakoj kiši koja je padala nešto više od dva sata.

Beli

IGOR SORIC

Labirint na Tramuntani

A sad malo pobliže o izletima! Skupina dobrih hodača krenula je »crvenom« stazom preko staroga rimskog mosta te uz 21 kameni kip i velik Vesnin labirint prema napuštenom zaseoku Niski. O labirintima, a ukupno ih je šest uz sedam markiranih staza na Tramuntani, treba reći malo više. Sagradili su ih u posljednjih desetak godina od kamena uzetog u okolici volonteri udruge iz Beloga. Labirinti su iznimno skladna dopuna lijepoj prirodi toga kraja. Neki su mali, dugački tek nekoliko metara, dok najveći, Ladin labirint, ima stranice dugačke nekoliko desetaka metara, no, bez obzira na veličinu, zajednički im je ugodaj mira, sklada i stapanja s okolinom.

Vratimo se sada prvoj skupini izletnika. Kod Niske je počela kiša i izletnici su se vratili crvenom stazom prema Belom, odustavši od planiranog posjeta lokvi Kosmačev, najvećoj lokvi na otoku Cresu.

Druga skupina, koju su činili uglavnom roditelji i djeca, krenula je iz Belog izravno prema lokvi Kosmačev, ljubičastom stazom, uz napušteni zaselak Žanjeviće. Jutarnji telefonski razgovor s meteorologom, koji je obećao čitav dan bez kiše, potaknuo nas je da ustrajemo na svojem putu unatoč sve tmurnijim oblacima. Ipak je kod Žanjevića, na trećini puta, počela

slaba kiša. Razgledali smo napuštene kuće, preostalo posuđe, stari alat i napuklu cisternu, a održali smo i kratko vijećanje hoćemo li nastaviti ili se vratiti. Ipak smo krenuli naprijed. Kiša je bila sve jača i kod Kosmačeva prešla u pljusak.

Lokva je inače prekrasan kutak, kao da je djelić savane preseljen iz Afrike na Jadran i kao da će svaki čas iz šipražja istrčati nosorog ili leopard. No, pljusak je odnio svu romantiku i mi smo nastavili hodati šušteći kabanicama i gazeći sve dublje lokve po putu. Dio puta na povratku (vraćali smo se drugim krakom ljubičaste staze, koji zaobilazi Žanjeviće) ne razlikuje se mnogo od velebitskih staza, mnogo je kamena i treba paziti na svaki korak, pogotovo po kiši kad su cipele teške od blata, a noge od umora. No, djeca, njih petoro, hrabro su se držala i nakon dva sata hoda po pljusku dočekali smo pred samim Belim prestanak kiše i razvedravanje. Mokri i blatni ušli smo u pansion, presuvkli se i već za sat-dva sa smijehom prepričavali svoju kišnu pustolovinu.

Pernat

Sljedeći smo dan pošli na izlet malo južnije, na područje poluotoka Pernata, poznatijeg po svom najistaknutijem naselju - Lubenicama. Na

Lubenice

području Pernata djeluje udruga »Centar za održivi razvoj - ekopark Pernat«, čiji je cilj očuvanje prirode i kulture te tradicionalnog načina života u uvjetima suvremenog društva. Članovi te udruge, osim jedne kratke poučne staze u okolini Lubenica, nisu markirali staze u području svog djelovanja, no od njih se mogu dobiti podaci o mogućnostima za izlete i o postojećim stazama, pa smo svoj izlet ostvarili uz njihovu potporu. Uz pomoć pri planiranju izleta, voditelj udruge Mario Šlosar sa svojim kolegama potudio se da nam boravak na Pernatu bude što ugodniji pa je za sve pripremio svjež domaći kruh s maslinovim uljem, ispričao nam nekoliko zanimljivosti o poluotoku i pokazao župni dvor sa starom krušnom peću u kojoj je ispečen kruh za nas.

Najveće nas je iznenadenje ustvari dočekalo na samom dolasku, u obliku kratkoga koncerta na tradicionalnom creskom glazbenom instrumentu sličnom gajdama - »mehu«. Nakon glazbenog uvoda sudionici susreta ponovno su se podijelili u dvije skupine. Ambicioznija je krenula u kružni obilazak stazama između sela Lubenice, Zbičine i Pernata, dok je druga krenula prema vrhu Helmu koji se strmo uzdiže iznad pučine i pruža lijep vidik na more i kopno, od Istre preko Gorskoga kotara pa sve do otokâ južno od Cresa. Iako je nekadašnji prirodni izgled vrha posljednjih godina nagrđen svježe prosječenom protupožarnom

cestom, nadamo se da će to makar sačuvati od požara gustu borovu šumu koja okružuje vrh, na kojem se nalazi nekoliko metara visoka promatračnica.

Nakon povratka i odmora većina sudionika nije odoljela zovu mora i plaže pa je odjurila strmom stazom na kupanje u najbližu uvalu (45 minuta hoda). Silazak do plaže nikad nije težak, no uspon u povratku i svladavanje tristotinjak metara visinske razlike nije mačji kašalj. Ipak, s obzirom na to da je bio kraj rujna, vrućina nije bila osobita teškoća.

Posljednji dan susreta ponudio je samo lagani rekreaciju, ako se tako može nazvati spust od stotinu visinskih metara do plaže u Belom. Na obali je osim nas bilo samo nekoliko mještana koji su uređivali svoja spremišta za brodice. More je bilo svježe, no one najodvražnije to nije omelo da se okupaju. Naravno, prednjaci su naši gosti iz sjevernijih zemalja, koji su navikli na hladniju vodu, a i sam posjet moru i kupanje u rujnu bili su atrakcija koja se ne smije propustiti, za razliku od nas »razmaženih«, koji imamo more »pod nosom« pa nam to ne predstavlja takav doživljaj kao njima.

Nakon prijepodnevnoga kupanja četverodnevni je susret završio zajedničkim ručkom u gradu Cresu. Nakon dana provedenih na osami, među suhozidima, ovacam i malim zaseocima to je bila priprema za povratak civilizaciji i istovremeno dostojan oproštaj od otoka i zajedničkog druženja.

Planinarska i turistička infrastruktura Cresa

Opisani izlet daje tek malen uvid u prekrasnu prirodu i kulturnu baštinu Cresa. No, ako ga pogledamo kao planinarsko-turističko odredište, taj pogled ne bi bio potpun kad ne bismo rekli nešto i o njegovoj planinarskoj »infrastrukturni«.

Hodajući po otoku kretali smo se isključivo stazama koje su obilježene izvan okrilja HPS-a, neplaninarskim oznakama. Na otoku Cresu postoji tek nekoliko staza markiranih planinarskim oznakama i to na krajnjemu jugu otoka (označio ih je PK »Osoršćica« s Malog Lošinja). Izleti prvog dana vodili su nas stazama Tramuntane koje su obilježili i već dugi niz godina

održavaju volonteri udruge »Caput Insulae«, a karta tog područja također je nastala bez njihove suradnje s nekom planinarskom organizacijom. Izleti drugoga dana vodili su nas pak stazama poluotoka Pernata, koje nisu markirane, no o kojima obavijesti daje udruga »Centar za održivi razvoj - ekopark Pernat«. Prema njihovim riječima, razmišljali su već o markiranju tih putova, također bez suradnje s planinarskom organizacijom. Stazu kojom smo se uspeli na vrh Helm i nastavili prema zaseoku Vidovićima markirao je tamnoplavom bojom lokalni entuzijast, a smjerokazom ju je opremitilo jedno slovensko planinarsko društvo.

Sve to možda i ne bi bilo čudno da nije riječ o našem najvećem otoku, nadaleko poznatom po prirodnim ljepotama, sasvim blizu otoku Lošinju, na kojem o planinarskim stazama uredno skrbi već spomenuti PK »Osoršćica«. Štoviše, Cres nije daleko od Rijeke, jednog od najjačih planinarskih središta u Hrvatskoj, u kojoj je sjedište desetak planinarskih društava. K tome, pomalo je neobična činjenica da se lokalni turistički djelatnici nisu uključivali niti u obilježavanje tih staza, niti u njihovu promidžbu – ne postoji niti jedan zemljovid otoka s ucrtanim stazama već tek jedan letak formata A5 sa štirim podatcima o nekim smjerovima i stazama. Suradnja turističkih djelatnika i spomenutih udruga tek je simbolična, tako da su

svi naporci na očuvanju prirodne i kulturne baštine, kao i informiranje o njima, prepušteni volonterima, uz poneku sporadičnu intervenciju lokalnih ili županijskih vlasti.

I još jedna činjenica, koja može biti tek slučajna podudarnost, ali to vjerojatno nije – susjedni otok Krk, poznato turističko odredište, ali i priznat planinarski cilj, također je obilježen kojekakvima oznakama, bez suradnje s planinarkama i bez njihova znanja.

Nakon svega navedenoga zaključak bi mogao biti sljedeći: lijepo je što je otok Cres izbjegao pustošenje svoje obale i brdskog dijela te sačuvao svoje prirodne i kulturne ljepote. One nisu »pregažene« tisućama turista kao neka druga mjesta na našoj obali. No za to gotovo sigurno nije zaslужan nedostatak informacija ni nedostatak suradnje između onih koji obitavaju na tim prostorima i skrbe se za prihvat turista (lokalni turistički djelatnici, lokalne udruge) s onima koji bi im mogli dati potporu u boljem »opremanju« planinarskih staza na otoku (HPS, županijski planinarski savez i planinarska društva s Kvarnerom). Odlika je creskih ljepota da ne privlače masovni turizam ni tisuće posjetilaca, već ljubitelje očuvane prirode i tradicije, no bilo bi dobro kad bi i oni mogli dobiti pouzdane podatke o svemu što mogu vidjeti i kako doći do atraktivnih odredišta koja vrijedi vidjeti i doživjeti.

Uspon na Sis

Klanac Triget na otoku Krku

Slavko Patačko, Zagreb

Jednoga utorka, prije sastanka u planinarskom društvu, predložim Martinu da u petak, ne bude li većih vremenskih nepričeka, pođemo na Krk i pronađemo konačno taj Triget. Za Triget sam prvi put čuo prije nekoliko godina kad mi je Josip donio članak Andrije Želimira Lovrića »Osobitosti naših kanjona i njihova zaštita«. Citiram dio toga članka: »...Drugi po dubini i ujedno najuži te izgledom najstravičniji kanjon Hrvatske je golemi klisurasti klanac Triget što u dužini oko 2 km presijeca vrh Butišnicu (475 m) u Divinskoj gori kod Baške na otoku Krku. Klisurasti odsjeci Butinja na sjevernoj strani toga klanca uzdižu se i do 460 m uvis, a okomite litice Kontrepa s južne strane visoke su do 380 m. Dno toga klanca široko je tek 1 – 3 m pa se u njemu čovjek usred dana osjeća kao u dubokom mračnom bunaru...« Od dana kad sam to proči-

tao, Triget se nastanio u meni i nije me puštao na miru.

Pošto sam u »Hrvatskom planinaru« pisao o klancu Vrženici i pritom nekoliko puta spomenuo Triget (2007., broj 9, str. 305. - 306.), javilo mi se nekoliko planinara. Prvi iz Slavonije, od kojeg sam ustvari prvi put čuo nešto konkretno o Trigetu. Saznao sam gdje se točno nalazi i kako se do njega dolazi. Koga god sam prije njega pitao, davao bi mi samo nepouzdane podatke na koje se nikako nisam mogao oslobiti. Javio mi se i neki planinar iz Rijeke koji se prilično kritički obrušio na moj članak. Naposljetku me zvao i Milan Poropat i jer se on već nekoliko puta spuštao u Triget, ponudio mi se kao vodič, obećavši mi da na njegovu pomoć uvijek mogu računati.

Imajući u rukama zemljovid i upute Slavonca koji mi je sve potanko i lijepo nacrtao i obilježio, nekoliko Milanovih korisnih naputaka i neke šture podatke skinute s interneta, koje su tamo postavili volebitaši, bio sam spreman za put. Sve sam to razradio, skicirao i posložio u jednu cjelinu.

Autom smo se uspeli do groblja s crkvom sv. Ivana, ispred koje je veliko parkiralište s krasnim vidikom na Bašku. U početku pratimo stazu obilježenu češkim markacijama, koja vodi kroz šumu, izlazi na visoravan i nastavlja prema Hlamu. Po izlasku iz šume ostavljamo obilježenu stazu i upućujemo se prema Diviški. Taj je vrh odavle lako prepoznati po dvama karakterističnim detaljima. Prvi je suhozid građen u smjeru istok – zapad koji prolazi nekoliko metara od samoga vrha, a drugi je zimzeleni grm, samo koji metar udaljen od vrha. Taj je

Pogled prema Trigetu

SLAVKO PATAČKO

grm ustvari gusti bršljan koji je zarobio jedan dio suhozida.

U lokvi podno Diviške, suhozidom razdijeljenoj na tri dijela, našle su svoj raj valjda sve žabe otoka Krka. Taj biste kreket morali čuti! Odmah sam se sjetio svojih žaba s Fallerova šetališta u Zagrebu. (Ispod nebodera u kojem stanujem teče potok Črnomerec. Kad nastupe toplijci dani žabe naprosto »polude«. Spavanje je moguće samo uz pomoć čepića za uho, praksitena ili pak treba jednostavno posegnuti za starim prokušanim receptom – dva-tri štamprla domaće šljivovice.)

Napokon smo naišli na crveno-bijele marmacije. Kad sam tu bio prije dvije godine, nije ih još bilo. Očito je netko označio stazu do Diviške, no nije mi poznato odakle kreće i gdje točno završava. Nekad davno ljepotu toga vrha mještani su usporedivali s ljepotom mlade divojke (u dijalektu divuške), pa otud i naziv ne samo za vrh, nego i za čitavo brdo – Diviška gora.

Ne gubeći ni trena, kod samoga vrha prelazimo suhozid. Pravo je planinarenje tek sada pred nama! Nakon samo dvadesetak koraka u istočnom smjeru kao da se pred nama podignuo golem zastor – ugledasmo divan i nestvaran prizor. Osupnut, stao sam i samo zurio u dubinu gdje se nazirao dubok klanac. Kad sam se malo pribrao od iznenađenja izazvanog spoznajom da sam tako blizu cilju kojim sam hranio svoju maštu posljednjih godina, dignuo sam ruke i pogled k nebū: »Hvala! Vrijeme je prolazilo, a ja sam i dalje zurio, »kao tele u šarena vrata«, ne mogavši se rastati od toga prizora. »Slavek, ideš li?« – dosadilo je očito Martinu moje prenemaganje. Spuštanje strminom po oštem i nestabilnom kamenju do mjesta gdje klanac počinje prava je patnja za gojzerice i naša koljena. No ne treba žaliti, nagrada će zasigurno biti bogata. Znam to. Osjećam.

SLAVKO PATAČKO

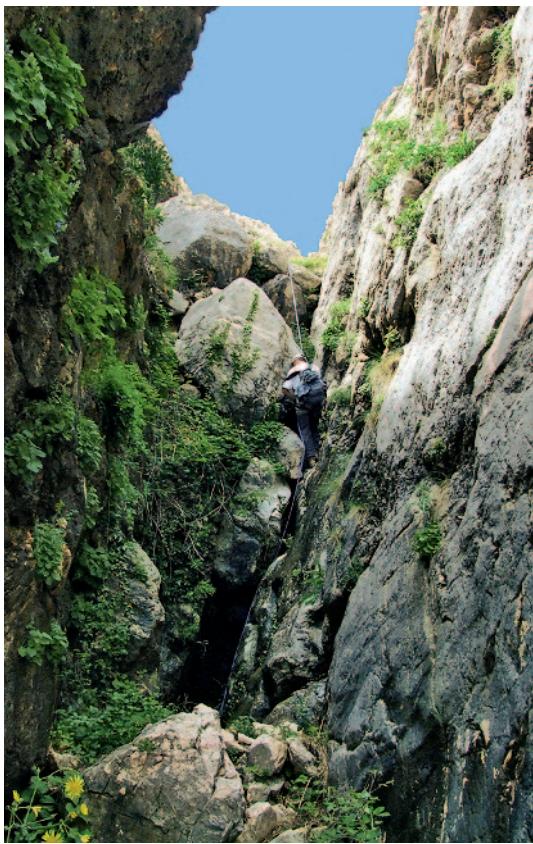
Osebujna flora u Trigetu

Grmlje kupina na početku. Onda odmah iza njega, nakon samo nekoliko minuta, prva kamena kaskada. Adrenalin lagano navire, a uzbudeno srce ubrzano pumpa. Pukotine stijena ukrašavaju plavi zvončići. Cvate kadulja. Savršen mir i tišina. Netaknuta priroda.

Vidjevši pet bjeloglavih supova visoko u zraku, na trenutak zastanem razmišljajući. Sjetim se planinara iz Rijeke – je li ipak bio u pravu kad me u »Hrvatskom planinaru« javno zamolio neka se ostavim Trigeta i neka svojom nazočnošću ne oskvirnjujem taj sklad!? Pitanja su se nezadrživo rojila u mojoj glavi. Imamo li pravo, mi okaljani, prljavi i zli, narušavati i zadirati u carstvo rezervirano za nekoga drugog? Zar naša sebičnost nema granica? Slažem se s većinom onoga što je Riječanin napisao u svom članku, ali... zar i ja u biti ne razmišljam jednakako kao i on?

Ako je netko osjetljiv na prirodu i na sve ono što se u posljednje vrijeme čini toj prirodi, onda sam to zasigurno i ja. Priznajem, volim tumarati bespućima i neobilježenim stazama. Volim otkrivati i zavirivati u područja u koja ne zalazi mnogo ljudi. Obožavam hodati stazama

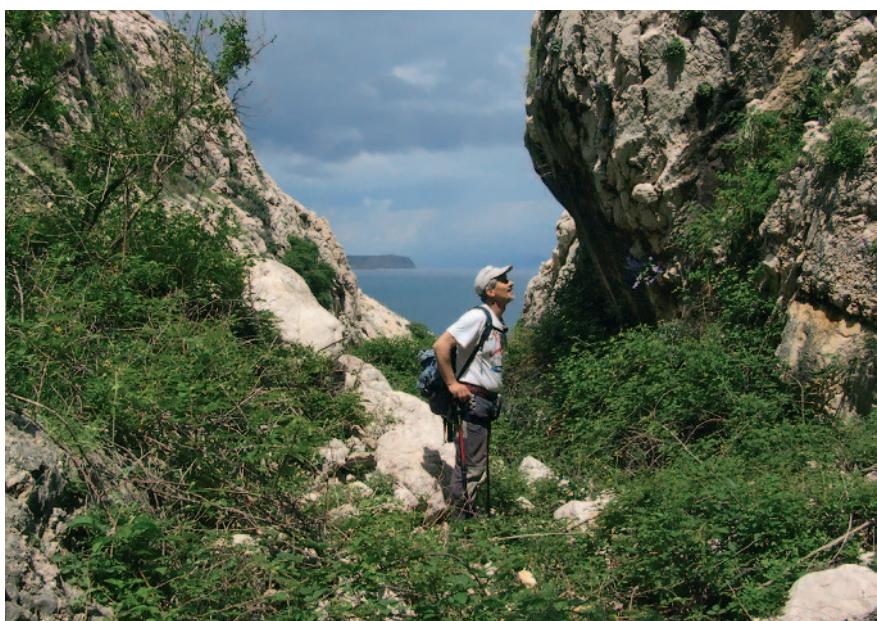
Trget je drugi po dubini i najuži klanac u Hrvatskoj. Nalazi se u Divinskoj gori kod Baške na otoku Krku. Klisurasti odsjeci na sjevernoj strani toga klanca uzdižu se i do 460 metara uvis, a okomite litice s južne strane visoke su do 380 metara

Absajlanje u Trigetu

divljih životinja, tiho na prstima, pazeći na svakog, pa i najmanjeg stvora što hoda pod kapom nebeskom. Volim pogledati i opipati svaku travku, cvijet, stijenu, drvo, napiti se i smočiti ruke i noge u gorskom vrelu. Nema ništa ljepšega nego sjesti i beskrajno dugo slušati, mirisati i u zanosu se diviti ljepoti prirode. Kad bi svi voljeli prirodu kao ja i kad bi se svi prema njoj odnosili na način kako se ja prema njoj odnosim, vjerujte mi, život na ovoj našoj jadnoj zemlji, uništenoj pohlepolom i materializmom, bio bi prožet ljubavlju i harmonijom. Pa ako je ovakav način planinarenja grijeh, priznajem da sam grješan čovjek. Ja sam odvajkada pustolov u duši i jednostavno ne mogu bez toga.

Sunce zaviri u Triget samo ponekad, kad mu to dopuste visoke litice. Toplo je. Susrećemo se s neočekivanom zaprekom, koju ću nazvati »smokva«. Posrijedi je naime uistinu veliko stablo smokve koje se krošnjom naslonilo o stijenu rascijepljenu uskim žlijebom ne širim od metra, jedinim prolazom na tom dijelu klanca. Kako god se okrenuo, ka stjeni ili od nje, kojom se god nogom pokušao spustiti, ne mogu naći mjesto na koje bih mogao sigurno spustiti nogu. Guste grane su pak priječile da se malo

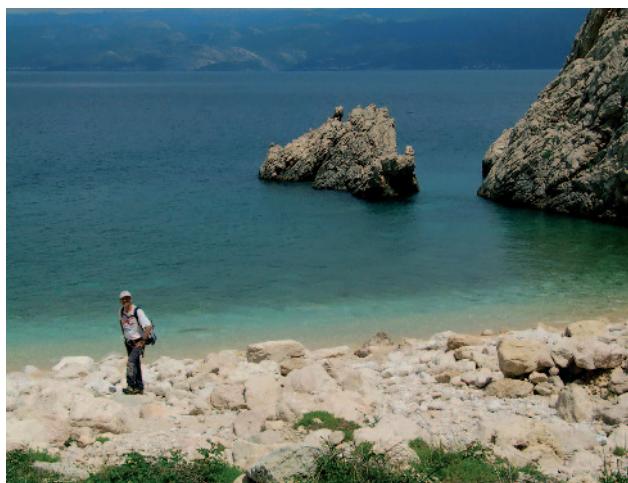

Još malo do cilja

SLAVKO PATAČKO

Pogled iz uvale na kanjon

Najljepša uvala na svijetu

Dno klanca na nekim mjestima široko je tek 1 – 3 metra pa se u njemu čovjek usred dana osjeća kao u dubokom mračnom bunaru

pomaknem u stijeni, gurajući me baš u taj nesretni procijep. Ma, ne ide i ne ide! Sad bih htio vidjeti i čuti one koji govore da je nama koji smo niskog rasta mnogo lakše u stijeni! Ma da... malo morgen!

Napokon mi je sinulo! Leđima se prislonim na stijenu, a nogama se čvrsto uprem u stijenu nasuprot. Polako, nogu pred nogu, uspijem se nekako izmigoljiti iz pukotine i stati na čvrsto tlo. Ta se dosjetka pokazala prilično učinkovitim načinom prolaska kroz uske procjepe. Konačno sam riješio »smokvu«. Budete li ikad pokušavali silaziti nekakvim uskim procijepom na taj način, morate dobro paziti da su vam pokreti savršeno uskladjeni, inače biste na stijeni mogli ostaviti dobar dio svoje kože ili čak izgubiti glavu.

Iako je tih dana bilo prilično mnogo kiše, ni u snu ne bih pomislio da ćemo na tako suhu i bezvodnu tlu naići na vodu. Izvor ispod stijene beskrajno nas je iznenadio i razveselio. Dobro osježeni nastavili smo spuštanje prema moru. U nižim dijelovima klanac je sve opakiji, uži i strmiji. Negostoljubiv je, ali ujedno i vrlo lijep. Drugom problemu, koji nam je oduzeo dosta vremena, dat ću ime »absajl«. Stijena je tu jednostavno odsjećena, a spuštanje je moguće samo kroz kamen visok 7 – 8 metara, kojim se u normalnim uvjetima, kad nije vlažan i blat-

njav, možete penjati ili spuštati bez većih poteškoća. Sad je to prilično nezgodno pa je absajlanje jedino moguće rješenje.

More nam je sve bliže, ali se klanac još uvijek ne da. Sve je uži. Širok je toliko da bih raširenim rukama gotovo dodirnuo dvije suprotne stijene, čiji su šiljci zabijeni visoko u oblake. Osjećam se kao da sam u nekom jako dubokom grotlu.

I na kraju treći problem. Nazvat ću ga »police«. U planinarskom žargonu policama nazivamo blago nagnute i glatkе ravnine u stijeni, gotovo bez ikakvih hvatišta i gazišta. Upravo nam se jedna takva ispriječila na putu. Sišli bismo niz nju bez teškoća da njezinom cijelom širinom ne teče voda. Nismo znali je li pametnije absajlati ravno preko police ili je zaobići otopenjavajući se niz kršljivu i travnatu stijenu neposredno pokraj nje. Izabrali smo ovo drugo i to se pokazalo dobrim.

Potom po prvi put ugledasmo, još uvijek duboko ispod sebe, naš cilj – malenu morsku uvalu. Zarobljena hridima, samo tridesetak metara široka, šljunčana, najljepša na svijetu. Još malo kupina, kopriva, skakanja i provlačenja, još samo malo i... konačno – tu smo! Ovo je prekrasno! Ma ovo je zaista prekrasno! Razgaljen i razodjeven sjedoh i smočih noge u kristalno čistom, modrozelenom moru.

PLANINARSKI TISAK

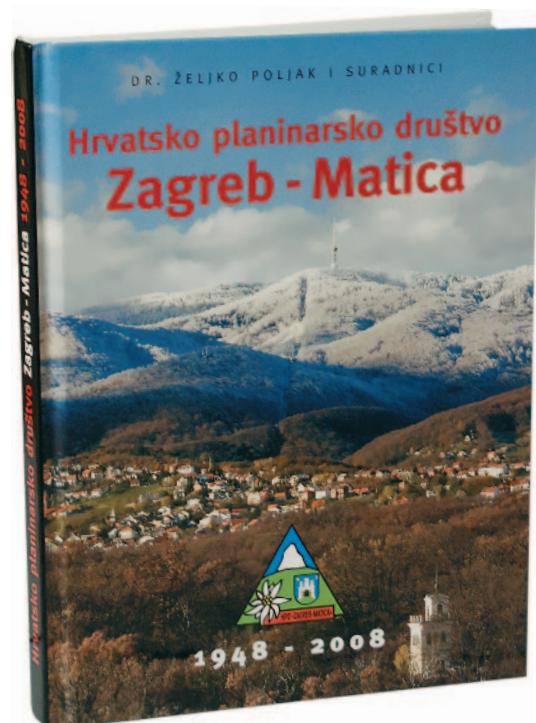
MONOGRAFIJA HPD »ZAGREB-MATICA« 1948 – 2008

Nije rijetkost da planinarska društva iz raznih gradova širom Hrvatske obilježe osamdesetu, devedesetu, stotu ili čak stoidesetu obljetnicu »svojega« rada, pa činjenica da je najveće zagrebačko društvo u 2008. obilježilo »samo« 60. obljetnicu može neupućenome djelovati pomalo skromno i nebitno. Treba zato podsjetiti da je HPD »Zagreb-Matica«, osnovano 1948. pod imenom PD »Zagreb«, najstarije planinarsko društvo u Hrvatskoj koje postoji i djeluje neprestano od osnutka do današnjih dana. Ne umanjujući značenje svečanosti koje priređuju »starija« društva, treba istaknuti da ona, prisjećajući se osnivanja podružnica nekadašnjeg HPD-a, zapravo obilježavaju obljetnice početka organiziranog planinarstva u svojem gradu, ali ne i neprekidnoga društvenog rada. Vihor Drugoga svjetskog rata uništilo je HPD i njegove podružnice, nakratko prekinuo kontinuitet organiziranog planinarstva, a novo doba planinarstva započelo je osnutkom PD-a »Zagreb« i nedugo potom osnutkom Planinarskog saveza Hrvatske (današnji HPS).

HPD »Zagreb-Matica« sve je vrijeme ujedno i najveće planinarsko društvo u Zagrebu i Hrvatskoj, a nije pretjerano reći da je to društvo svojevrstan rasadnik planinarstva u Zagrebu. Nekoliko društava u Zagrebu osamostalilo se izdvajanjem iz »Matic«, a mnogi planinari koji djeluju u drugim društвima svoj su planinarski život započeli upravo u tom društву. Ujedno je HPD »Zagreb-Matica« i društvo s vjerojatno najraznorodnijom planinarskom aktivnošću u Hrvatskoj – tijekom povijesti bile su zastupljene doslovno sve planinarske specijalnosti (GSS, planinarsko skijanje, alpinizam, speleologija, orientacija, zaštita prirode, školovanje i druge) i u svima su postignuti vrijedni rezultati.

Ne treba ni reći da je tako bogatu i razgranatu djelatnost izuzetno teško sabrati i objediti u jednoj knjizi, no »Zagreb-Matica« to je povodom 60. obljetnice uspjelo na doista jedinstven način – krajem 2008. tiskana je opsežna monografija koja je za to društvo i za zagrebačko planinarstvo ono što je »Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva« (2004.) za cijelokupnu planinarsku organizaciju u Hrvatskoj. Treba reći i to da se ovako vjerodostojna monografija može napraviti u vrijeme dok još ima živih ljudi koji se sjećaju prvih godina rada društva i u tom smislu iskorišten je gotovo posljednji takav trenutak.

Knjiga sadrži 256 stranica velikog formata (20×27 cm), tiskana je u boji i tvrdo ukoričena. Sastoјi se od četiri velike cjeline: 1. Počeci i razvoj, 2. Jedi-

nice Društva, 3. Značajna događanja i aktivnosti, 4. Prilozi. U uvodnom dijelu najtemeljitije je obrađeno vrijeme osnutka društva i prve godine rada te su objašnjene okolnosti koje su dovelе do njegova osnivanja. Slijede društvena kronika i opširni kroničarski prikazi rada svih odsjeka, sekcija i grupa, a zatim članci o značajnijim društvenim aktivnostima (skrb o planinarskim objektima i putovima, zapaženje akcije). Zadnji dio knjige sadrži bibliografiju članaka o Društvu u »Hrvatskom planinaru«, popis članova koji su primili razna planinarska priznanja, opsežan biografski leksikon (230 članova!) te Statut društva.

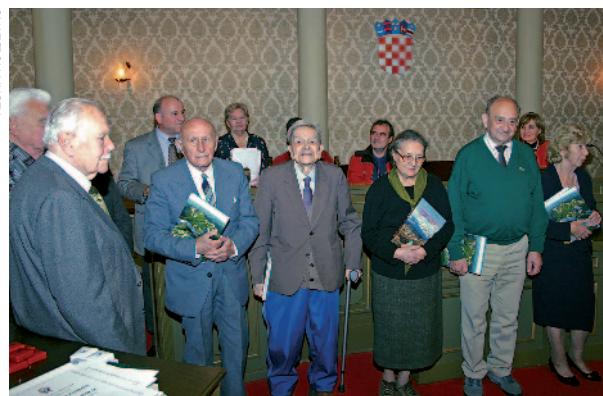
Osim velikog truda, kvaliteti knjige pridonijelo je još nekoliko dobrih i sretnih okolnosti. Korisno polazište bili su materijali za monografiju prikupljeni još 1997., uoči 50. obljetnice osnutka društva, za monografiju koja se planirala tiskati povodom tog jubileja, a pravi posao započeo je sredinom 2007. kada je priprema knjige povjerenja provjerenim planinarskim publicistima prof. dr. Željku Poljaku kao priredivaču, Alanu Čaplaru kao grafičkom uredniku te Zvjezdani Gregorini kao glavnoj urednici. Tekstove za knjigu

napisalo je dvadesetak autora, a uz to je prikupljeno nekoliko stotina dijapositiva, fotografija i dokumenata.

Najteže je bilo sakupiti i potom sustavno obraditi veliku količinu podataka, a taj je posao s izuzetnom predanošću i pedantnošću obavila dugogodišnja istaknuta članica društva Zvjezdana Gregorina. U tom obilju raznorodnih podataka trebalo je razabrati što su najvrjednije aktivnosti, objasniti i prikazati povijesne trendove te po pristupu i stilu uskladiti sva poglavљa (»Zagreb-Matica« danas ima šest sekcija i odsjeka, a obrađene su i sekcije koje danas više ne postoje). Taj posao izveo je uz pomoć Zvjezdane Gregorina neumorni planinarski stvaralač prof. dr. Željko Poljak koji je u mladim danima bio član društva.

Iznimna su vrijednost ove knjige brojne fotografije tiskane u boji. One zorno dočaravaju ne samo rad u društvu već i razvitak planinarstva u Zagrebu u razdoblju od završetka Drugoga svjetskog rata do današnjih dana. Za knjigu koja obrađuje povijesne okolnosti, a imajući na umu da do starih fotografija iz privatnih zbirk često nije lako doći, upravo je zadivljujuće da je prikupljeno toliko uspјelih i raznolikih fotografija da na svakoj stranici postoji barem jedna, a na mnogima i više slika koje prate i nadopunjaju osnovni tekst, tako da je knjiga i vizualno vrlo atraktivna. K tome, zalaganjem predsjednika Antona Bikica i drugih članova Društva uspjelo se uštedjeti dovoljno sredstava da knjiga bude priređena na raskošan

VESNA HOLJEVAC

Živući osnivači HPD-a »Zagreb-Matica« primili su prve primjerke knjige

način. Sretna okolnost bila je i odabir tiskare Denona koja je majstorski obavila svoj dio posla.

Knjiga je predstavljena na velikoj svečanosti HPD-a »Zagreb-Matica« u staroj gradskoj vijećnici pred više od 300 uzvanika i članova društva.

Ova će knjiga po mnogočemu predstavljati uzor društvima kako napraviti bogatu, raskošnu i vjerodostojnu monografiju o svom društvu. Knjiga se može nabaviti u poslovnicama HPD-a »Zagreb-Matica« (Petrićeva 4, Zagreb), svakim radnim danom od 18 do 20:30 sati.

Alan Čaplar

VESNA HOLJEVAC

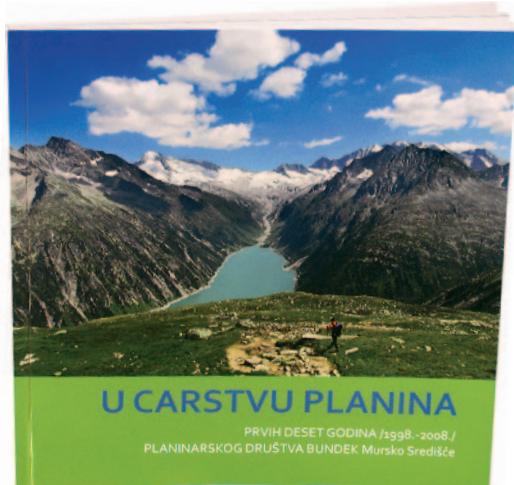
Svečana akademija HPD-a »Zagreb-Matica« 17. prosinca u staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu

PD »BUNDEK«: U CARSTVU PLANINA

Uobičajeno je da aktivna planinarska društva svoje obljetnice obilježavaju izdavanjem prigodnih brošura ili knjiga, no tek je posljednjih godina izdano nekoliko velikih i uistinu reprezentativnih i bogato ilustriranih izdanja koja sa zanimanjem listaju i čitaju i planinari koji nisu članovi društava izdavača. Nizu koji su započeli PD »Kapela«, PD »Dugi vrh« (2006.), SAK »Ekstrem« i HPD »Zagreb-Matica« (2008.), izdavanjem svoje knjige krajem 2008. pridružilo se i medimursko PD »Bundek«.

Poznata je činjenica da uspomene ipak tijekom vremena pomalo blijede, a sve što nije zabilježeno nakon nekog se vremena gubi iz kolektivnog sjećanja kao da se nije dogodilo. Zbog toga prigodničarske knjige imaju dodatnu vrijednost, koja protokom vremena još više raste jer one postaju osnovni izvor podataka o aktivnostima i povijesti društva. Ipak, dobru knjigu nije lako napraviti jer je to složen posao koji zahtijeva angažiranje svih potencijala društva i višemjesečni, a ponekad i višegodišnji ustrajan rad. Knjigu je uvijek vrlo lako prelistati i pročitati, no izdavanje kvalitetne brošure ili knjige iziskuje mnogo više truda, snage i sredstava nego što autori i urednici koji se prihvataju toga posla u početku zamisljavaju.

Knjiga »U carstvu planina« izdana povodom 10. obljetnice rada PD-a »Bundek« u Murskom Središću ima 108 stranica formata 22×22 cm. Obuhvaća kratku kroniku društva, koncizne članke o važnijim akcijama društva i ilustrirana je s oko 150 pažljivo odabranih fotografija. Na naslovniči je uspjela fotografija Andelka Hrženjaka. Autorski tim čini dvanaestoro članova društva, a izdavanje knjige poduprlo je dvadesetak sponzora iz Međimurja.

Posebna je vrijednost monografije u tome što je člancima, pa i suvremenim grafičkim prijelomom, vjerno preneseno pozitivno ozračje koje vlada među planinarama u Murskom Središću. Zahvaljujući tome, tijekom proteklih deset godina društvo u Murskom Središću razvilo se u jedno od najaktivnijih u Hrvatskoj te uspostavilo primjernu suradnju s medimurskim, varaždinskim, zagorskim i zagrebačkim društvinama, ali i s planinarskim društvima iz Slovenije i Mađarske. Njihov »Vincekovo pohod«, uz Papučke jal glace i Martinje u Kutjevu, najveće je tradicionalno planinarsko okupljanje u Hrvatskoj. Članovi »Bundeka« redovni su sudionici raznih pohoda i tura širom Hrvatske, Slovenije i Mađarske, a njihove gojzerice ostavile su traga i na svim najvišim vrhovima u Europi, pa i daleko izvan nje (sve do Anda i Aconcague). Iako u blizini nemaju nijedne planine (najblizu im je Ivančica), planinari »Bundeka« postali su prepoznatljivo obilježje svojega grada.

Knjiga »U carstvu planina« predstavljena je u petak 28. studenoga 2008. na velikoj svečanosti u Murskom Središću, kojom je obilježena deseta obljetnica rada PD-a »Bundek«. Tom su prigodom prvi primjerici knjige uručeni autorima, prijateljskim društvima, gradskim vlastima i sponzorima. Na svečanosti je sudjelovalo više od 200 članova i gostiju, među kojima i gosti iz čak tri strane države (!) - Slovenije, Mađarske i Austrije.

Knjiga se može naručiti od urednice i predsjednice »Bundeka« Sonje Vršić, e-mail: sonja.vrsic@gmail.com.

Alan Čaplar

DAN PLANINARA ŠIBENSKO-KNINSKE ŽUPANIJE U ZNAKU OBLJETNICA PD-a »PROMINA«

U veseloj atmosferi, Dan planinara Šibensko-kninske županije održanje 18. listopada 2008. na planini Promini iznad Drniša. Domačin ove akcije, PD »Promina« iz Drniša, tom je prigodom obilježio dvije značajne obljetnice: 70 godina organiziranog planinarstva i 50 godina djelovanja pod imenom »Promina«. Uz nazočnost dvjestotinjak planinara iz Šibensko-kninske županije, gostiju iz Zagreba, Gospića, Sinja, Splita i Kaštela te gradana Drniša i okolnih mjestu, svečanost je otvorio predsjednik Društva domaćina Tomislav Jerković. On je okupljene upoznao s povijesnu »Promine« te dodijelio priznanja zaslužnim drniškim planinarama. Svečanost je uveličao i drniški gradonačelnik Ante Dželalija koji je planinarama obećao punu podršku i pomoć. Pozdravne riječi uputili su i dopredsjednik IO HPS-a i predsjednik splitskog »Mosora« Goran Gabrić, predsjednik PS ŠKŽ Ante Juras, dopredsjednik HPS-a Tomislav Čanić, ali ovoga puta u funkciji predsjednika gospičkog »Željezničara« te nazočni predsjednici planinarskih udruga. Pučki pjesnik Stipe Grcić za ovu je prigodu odrecitao nekoliko svojih pjesama. Slavlje je nastavljeno projekcijom o radu i djelovanju PD-a »Promina«, a nakon zajedničkog ručka i pokaznom vježbom HGSS Stanice Šibenik, usponom na najviši vrh Promine (Čavnovka, 1148 m), te ugodnim druženjem.

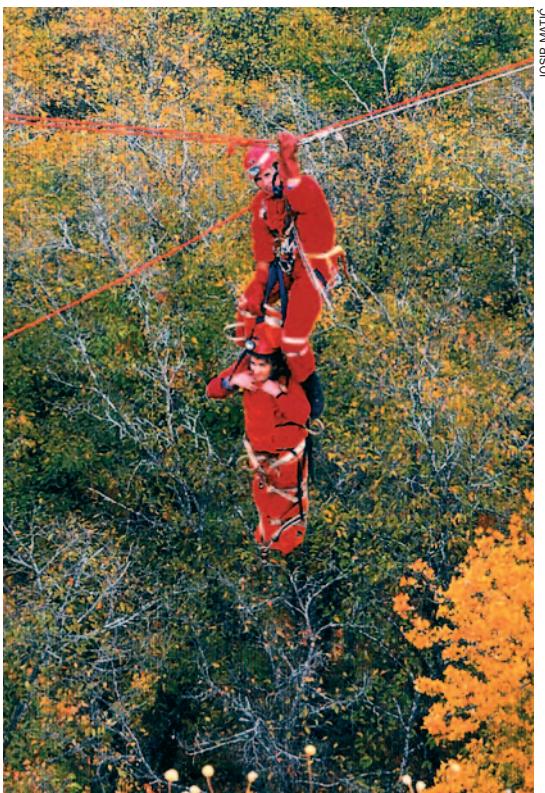
Za ovu je prigodu u drniškom gradskom muzeju postavljena retrospektivna izložba fotografija o 70. godina rada i djelovanja PD »Promina«.

Uspješno organiziran Dan planinara Šibensko-kninske županije, postignuti rezultati u radu i upravljanje planinarskim domom, samo su dio onoga što potvrđuje da se ovo Društvo uvrstilo u sam vrh planinarskih udruga u Šibensko-kninskoj županiji.

A sve je počelo davne 1938. godine kad je u Drnišu osnovana podružnica HPD-a »Moseć« na čelu s Androm Skelinom. Drugi svjetski rat donio je prekid rada, a onda su drniški planinari, predvođeni odvjetnikom Mićom Viličićem, obnovili rad, otvorili 1959. godine prvi planinarski objekt na prostoru Županije sklonište u Dolcu na Promini (850 m), preteču današnjeg planinarskog doma. Učestali su, zatim, obilasci hrvatskih planina, posebno Dinare, Mosora i Kozjaka. Društvo je 1958. godine promijenilo ime u »Promina«. Pod vodstvom tadašnjeg predsjednika Vice Novakovića, započela je 1977. godine izgradnja planinarskog doma, po mnogima među najljepšim u Dalmaciji. Dom je dovršen 1984. godine, pa je za tu prigodu na Promini održan Dan planinara Dalmacije.

Društvo tada bilježi i uspješne uspone na visoke planine: Triglav, Durmitor, Čvrsnicu, Dinaru i druge, penjačke uspone na stijenama iznad Roškog slapa i speleološka istraživanja. Za Domovinskog rata članovi »Promine« bili su u postrojbama HV-a (Šator, Dina-ra). Njihov grad bio je okupiran, a planinarski dom opustošen. Po oslobođenju, Društvo (predsjednici Petar Bukarica, Zvonimir Grcić, Ante Ožegović) nastavlja s radom i okupljanjem, popravlja planinarski dom, organizira izlete na Velebit, Biokovo, Mosori druge planine. Posljednjih godina članovi Promine uspeli su se na Mt. Blanc (4810 m), Grossglockner (3798 m), vrhove u masivu Monte Rose, Monte Chinto na Korzici (2790 m), Breithorn (4165 m), a izveli su i zahtjevne zimske uspone na Svetu brdo (1753 m) i Troglav (1913 m). Dio članova uspješno završava alpinističku i speleološku školu i tečajeve HGSS-a. Ove su godine u prostorijama Društva izgradi umjetnu stijenu, prvu u Šibensko-kninskoj županiji. Zapažene su im aktivnosti Speleološkog odjeka i angažman u HGSS Stanici Šibenik.

Ante Juras

JOSIP MATIĆ

Pokazna vježba HGSS-a na Promini prigodom Dana planinara Šibensko-kninske županije

10 GODINA PLANINARSKIH ŠKOLA ZA VARAŽDINSKE OSNOVNOŠKOLCE

Komisija za školovanje kadrova PD-a »Dugi vrh« iz Varaždina od 1998. stalno organizira i vodi planinarske škole za učenike varaždinskih osnovnih škola. U rad škola uključeno je sedam voditelja planinarskih ogranaka, dva vodiča te 10 pomoćnih vodiča i nekoliko ostalih suradnika. Voditelj planinarskih škola je Zlatko Pap. Tijekom proteklih 10 godina izvedeno je tridesetak planinarskih škola, a školovanje je uspješno završilo više od 900 polaznika. Na ukupno 115 izleta u okviru planinarskih škola sudjelovalo je više od 6000 planinara, koji su zajedno obišli oko 120 vrhova hrvatskih planina. Osim toga, održano je 147 izleta planinarskih ogranaka s ukupno više od 7000 sudionika.

Sve je počelo 1998. osnivanjem prvoga planinarskog ogranka u osnovnoj školi u Šemovcu. Ogranak je nazvan »Tratinčica«, a prva voditeljica bila je Monika Vorih. Poslije je ogranak preimenovan u »Hrabri planinar«, a vodstvo je preuzeo Zlatko Zuber. Godine 1998. osnovan je i ogranak »Suri orao« u VI. osnovnoj školi, koji vode Karmen Holenda, Mihaela Vrbnjak, Ružica Martinec i Petra Kanešić. U osnovnoj školi u Gornjem Knegincu osnovan je 2001. planinarski ogranak »Vjeverica«, pod vodstvom nastavnice Jasenke Banec. »Vjevericama« se poslije pridružila prof. Martina Marušić koja radi sa starijim uzrastom. U III. osnovnoj školi u Varaždinu osnovan

Šarena kolona

je 2003. planinarski ogranač »Prijatelji planina« u kojem je brinula prof. Branka Zuber, a iste je godine u IV. osnovnoj školi pokrenut planinarski ogranač »Bjeloglavi sup«. Godine 2007. osnovan je najmlađi planinarski ogranač »Cestica« u Cestici, koji vodi Gabrijela Furjan. Mnogi planinarski ogranci temeljili su se na već postojećim skupinama mladih čuvara prirode ili ekoloških grupa. Sada u okviru PD-a »Dugi vrh« djeluju planinarski ogranci »Suri orao«, »Vjeverica« i »Cestica«.

Tijekom izleta planinari su napravili niz dobrih fotografija, pisali pjesme i prozne sastave te vodili planinarske dnevниke. Prošle su godine fotografije i

Svečani izlet povodom 10. obljetnice – pred planinarskom kućom »Ledinec«

WEB DUĆAN 0-24 SEDAM DANA U TJEDNU

WWW.IZFOTELJE.COM

Ne gubite vrijeme od boravka u prirodi. Što vam treba naručujte u bilo koje vrijeme, u udobnosti vlastitog doma uz šalicu omiljenog napitka.

LAPIS PLUS **Veliki izbor**
WWW.LAPIS-PLUS.HR Odjeće, obuće, torbi
TEL:01/4668-785 ruksaka, noževa, kompasa,
 dalekozora

YUKON SIMMONS Caco LP[®]
 PRO-LUX FAST AIM WEAVED BlackBird[®]

literarni uradci u kategoriji nižih i viših razreda nagrađeni dalekozorima, kompasima i planinarskim dnevnicima... Osim toga, učenici se na izletima natječu u poznавању оријентације и у пotezanju užeta. Bitno je posvetiti što veću pozornost onima koji pokazuju zanimanje za pojedine planinarske grane, pratiti ih tijekom školovanja i poslije ih uključiti u rad planinarskog društva, te pomognuti onima koji teže napreduju.

Zajednica športskih udruga grada Varaždina pokazala je razumijevanje za planinarske djelatnosti u varaždinskim školama i pomogla u nabavci dijela planinarske opreme. Potporu školi dali su PK »Vertical« iz Varaždina te Stanica vodiča Varaždin. Stanica je za voditelje sekcija i vodiče »Dugog vrha« organizirala vježbu izrade nosila, a planiraju se i vježbe u orientaciji, prvoj pomoći i pravilnom korištenju osobne planinarske opreme.

Povodom 10. godišnjice škole prošle je jeseni organiziran izlet na Ledinec na kojem je sudjelovalo više od 140 sudionika, mahom mladih planinara iz ogranka »Suri orao« i »Vjeverica«. O dosadašnjim rezultatima tom su prilikom govorili predsjednik društva Vladimir Slunjski i voditeljica planinarskog

ogranka »Suri orao« Mihaela Vrbnjak, a svima koji su na bilo koji način pomogli u radu planinarskih škola dodijeljena su prigodna priznanja. Gosti su se družili uz sendviće i sokove, a za najmlađe planinare organizirano je natjecanje u potezanju užeta, gdje su »vježričice« potkresale krila »surim orlićima«. Svi sudionici prošli su kružnu stazu od planinarske kuće »Ledinec« kroz selo Ledinec i Škriljevec.

Zlatko Pap

OPĆA PLANINARSKA ŠKOLA HPD-a »ŽELJEZNIČAR«

U pondjeljak 10. studenoga 2008. podjelom diploma i feštom u prostorijama društva završila je opća planinarska škola HPD-a »Željezničar«. U dva mjeseca, koliko je trajala, polaznici su posjetili neka od najljepših planinarskih odredišta Lijepe Naše. Izleti po stijenama istočne Medvednice, na Čevo i Grebengrad, Klek i Klečice, u Zeleni vir i Vražji prolaz samo su dio programa koje je većina polaznika na svoje veliko zadovoljstvo uspješno odradila. Za završni dvodnevni izlet izabrali smo najviši vrh Gorskega kotara, Kulu na Bjelolasici, i najviši vrh Samarskih stijena. Vrijeme nam u ta dva dana baš i nije išlo na ruku: prvi dan dosadna kiša s niskim oblacima i hladnim vjetrom na hrptu Bjelolasice, dok je drugi dan bio bez kiše, no vidici s vrha Samarskih stijena bili su nam, na žalost, i taj dan uskraćeni. Sve je to popravilo dobro raspoloženje svih polaznika tijekom duge večeri u planinarskom domu »Bijele stijene« u Tuku.

Planinarsku školu, koja je održana po programu HPS-a, upisalo je 28 polaznika, a završilo njih 26. Treba napomenuti da su sva predavanja i izlete odradili iskusni predavači i vodiči, svi redom članovi HPD-a »Željezničar«.

Slavko Patačko

Planinarska škola »Željezničara« kod Ratkovog skloništa na Samarskim stijenama

KALENDAR AKCIJA

1. - 6. 1.	Nova godina na otoku Mljetu NP Mljet	PD "Mljet", Govedari Marin Perković, 098/470-469, marin.perkovic1@du.t-com.hr
4. 1.	11. novogodišnji pohod, Novska planinarska staza VRA "Bljesak"	PD "Zmajevac", Novska Davor Augustin, 098/285-004, davor.augustin@gmail.com
4. 1.	Tradicionalni susret planinara na Kleku Klek, pl. dom	HPD "Klek", Ogulin Franjo Petrušić, 098/96-88-564 Miljenko Pavešić, 047/522-384, 098/90-08-670
6. 1.	Pohod "Zagorskim bregovitim putom" Krapinske Toplice - Klupci - Picelj - Zabok	PD "Zagorske steze", Zabok Antun igman, 049/223-430, 091/56-05-354, antun.zogn
6. 1.	Zimski pohod Trim kraljima na Kraljev vrh Medvednica	HPD "Stanko Kempny", Zagreb Tomislav Pavlin, 098/313-713, tomislav.pavlin1@zg.t-com.hr
11. 1.	Tradicionalni pohod na Pliš Klana - Pliš - Lisac - lovačka kućica	PD "Pliš", Klana Boris Krijan, 091/51-93-662 općina Klana, Robert, 091/25-09-948
11. 1.	Pješačenjem do zdravlja Labin Dalmatinski - Botiči - Malačka	HPD "Malačka - Donja Kaštela" Filip Balic, 098/311-797 Kata Majković, 098/851-378
11. 1.	Zimski susret na Belecgradu Ivanščica, Belec - pl. kuća "Belegrad" - Mindalovec	HPD "Belegrad", Belec Stjepan Hanek, 091/79-41-399 Jasmina Petrinec, 098/16-43-969
17. 1.	22. planinarska noć Varaždin, hotel "Turist"	HPD "MIV", Varadin Milan Turkalj, 042/231-764, 091/57-01-392
18. 1.	Zimski pohod na Vinici i Martinščak Vinica - Martinščak	PD "Vinica", Duga Resa Borislav Kranjčević, 098/871-061 Moric Vahtaić, moric.vahtaric@ka.t-com.hr
18. 1.	15. zimski uspon na Viševicu Viševica	PD "Strile", Crikvenica Josip Pravdica, 051/785-358, 098/92-44-814, josip.pravdi
18. 1.	11. Vincekov pohod Gornje Međimurje - Sv. Martin - Kapelščak - Koncovčak - B	PD "Bundek", Mursko Središće Sonja Vršić, 091/54-57-377, bundek@yahoo.com Zlatko, 098/220-743
18. 1.	7. zimski pohod Sesvete - Lipa Medvednica, Sesvete - pl. dom "Lipa"	HPD "Lipa", Sesvete www.hpdlipa.hr, info@hpdlipa.hr
25. 1.	Zimski pohod na Svetu Geru	
1. 2.	Sunovratovo - dan HPD "Sunovrat", Đurđenov Krndija, Gazije	HPD "Sunovrat", Đurđenovac Antun Kasapović, 091/56-44-185
14. 2.	Bal planinara - Valentinovo Kaštel Štafilić, hotel "Resnik"	HPD "Malačka - Donja Kaštela" Petar Penga, 098/95-35-834 Filip Balic, 098/311-797

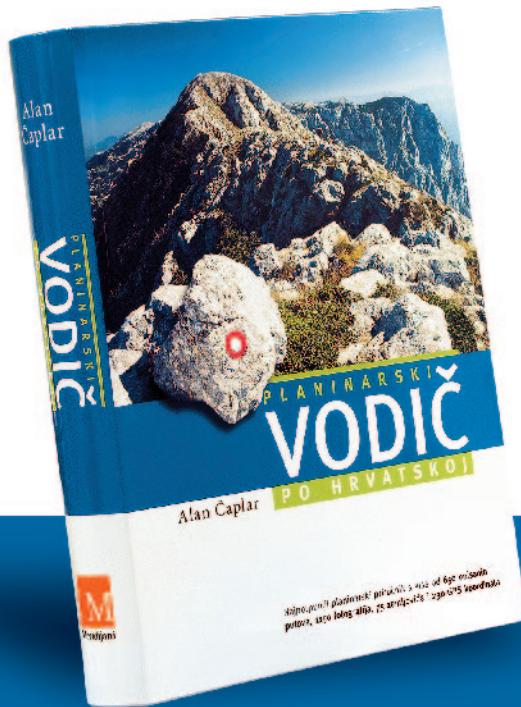
PODSJEĆAMO:

- **DANI HRVATSKIH PLANINARA 2009.** - 6. i 7. lipnja na Japetiću u Samoborskem gorju, domaćin: HPD »Jastrebarsko«
- **POHOD NA ŽUMBERAK** - 6. lipnja - PŠK »Trešnjevka - Monter«, Zagreb
- **POHOD NA DINARU** - 1. kolovoza - HPD »Sinjal 1831«, Kijevo

Novo!

Alan Čaplar

Planinarski vodič po Hrvatskoj

najpotpuniji planinarski priručnik
s više od **650 opisanih putova,**
1150 fotografija, 75 zemljovida i
230 GPS koordinata

688 stranica u boji, format 16,5 x 21,5 cm
cijena: **249,00 kuna**

Planinarski vodič po Hrvatskoj autora Alana Čaplara pruža sveobuhvatan pregled mogućnosti za planinarenje u Hrvatskoj. Obiljem pažljivo prikupljenih konkretnih i praktičnih podataka, modernim pristupom i bogatom grafičkom opremom ovaj vodič služi za planiranje lakovih poludnevnih šetnji, cijelodnevnih izleta i višednevnih tura. Osim tekstrom, sva planinska područja predstavljena su preglednim zemljovidima u mjerilu 1:100.000, a sva odredišta atraktivnim fotografijama i GPS koordinatama. Iuskusnim planinarima, ali i povremenim izletnicima i svima drugima koji žele upoznati ljepote hrvatskih planina s ovim vodičem snalaženje u njima bit će jednostavnije i sigurnije, a užitak na izletima snažniji i potpuniji.

Informacije i narudžbe:

Izdavačka kuća Meridijani
p. p. 132, 10430 Samobor,
01/33-62-367
www.meridijani.com
e-mail: meridijani@meridijani.com

Hrvatski planinarski savez
Kozarčeva 22, 10000 Zagreb
01/48-23-624 i 01/48-24-142
www.plsavez.hr
e-mail: hps@plsavez.hr

Vrhunac
outdoor oprema

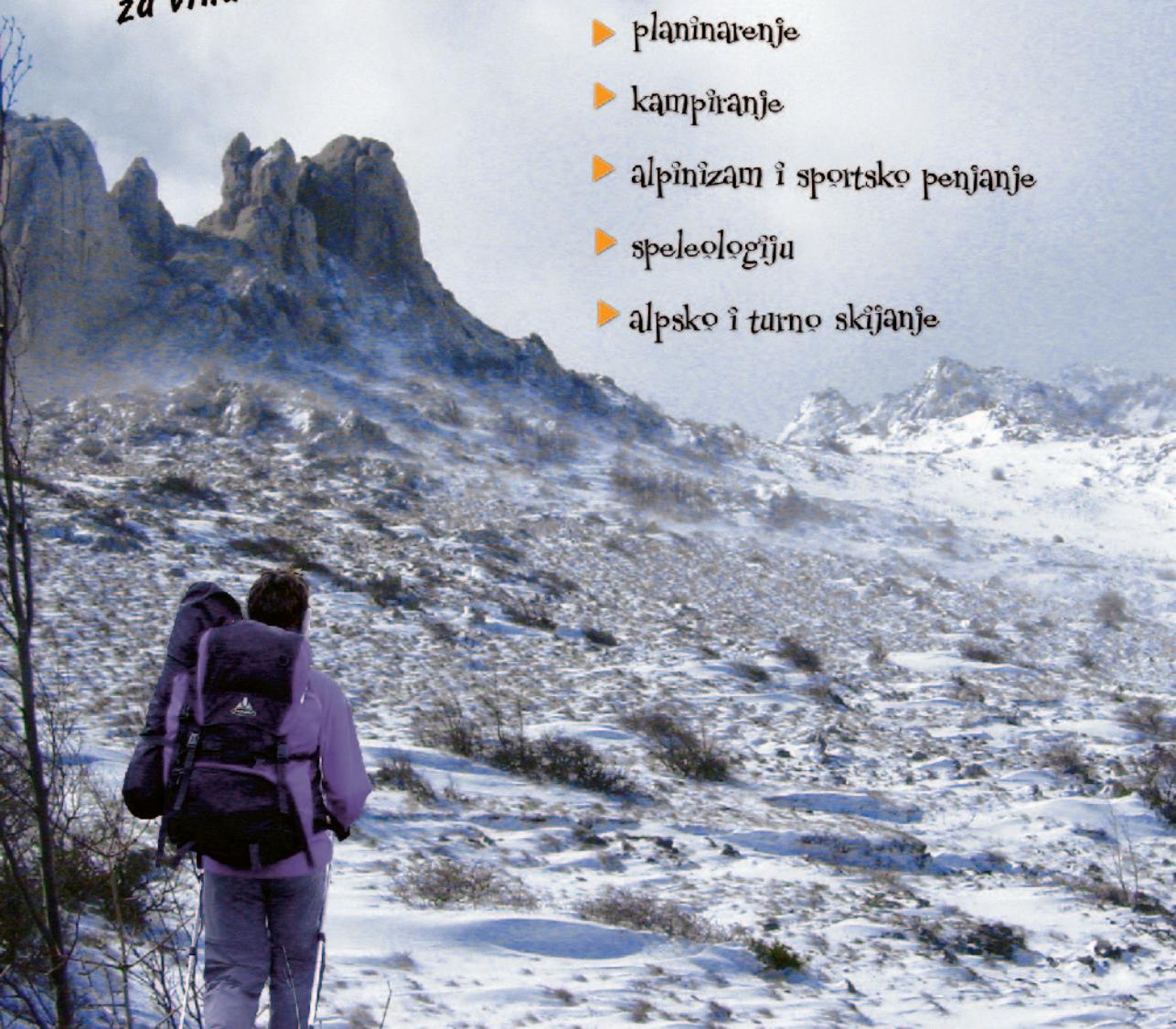
Zagreb: Vlaška 78, tel: +385 1 4572 323,
Rijeka: Janeza trdine 9, tel: +385 51 315001

Pro Montana

e-mail: vrhunac@vrhunac.hr
www.vrhunac.hr

*Vrhunska oprema
za vrhunske rezultate!*

OPREMA ZA AKTIVAN BORAVAK U PRIRODI:

- ▶ planinarenje
- ▶ kampiranje
- ▶ alpinizam i sportsko penjanje
- ▶ speleologiju
- ▶ alpsko i turno skijanje

**Članovima HPS-a na gotovinsko plaćanje odobravamo popust -10%
a na jednokratno plaćanje karticama -5%**